

Drogsituationen

LÄGESBILD I SVERIGE 2010–2012

DROGSITUATIONEN I SVERIGE – EN RAPPORT AV RIKSKRIMINALPOLISEN OCH TULLVERKET

Innehåll

Inledning	4
Drogmarknaden i Sverige – generell översikt samt trender	5
Amfetamin	12
Metamfetamin	14
Kokain	16
Kat	18
Ecstasypreparat	20
Heroin och opium	22
GHB och GBL.....	24
Dopningsmedel	26
Cannabisprenparat.....	29
Narkotikaklassade läkemedel.....	33
Preparat som är under kontroll i lagen om vissa hälsofarliga varor	35
Fakta om preparat ”nya psykoaktiva substanser”	38

Bilaga: Narkotikabeslag 2000–2012

Inledning

Denna lägesbild för narkotikasituationen i Sverige har tagits fram i samarbete mellan Tullverket och Rikskriminalpolisen.

I denna lägesbild beskrivs situationen på den svenska narkotikamarknaden, den strategiska bilden av kriminaliteten som ligger bakom narkotikabrottsligheten samt de internationella brottsfenomen som till största delen styr tillgången till droger i Sverige. Lägesbilden beskriver drogsituationen utifrån den kunskap som kommit ur Polisens och Tullverkets operativa och strategiska arbete mot den drogrelaterade kriminaliteten. Vid sidan av vad som beskrivs finns annan kunskap utanför Polisens och Tullverkets arbetsområde som inte har redovisats i denna rapport. Rapporten avser en djupare analys perioden 2009-2012 med statistik från 2000.

Svensk tull och polis kommer att fortsätta att utveckla det sedan lång tid väletablerade goda samarbetet, bl.a. mot den drogrelaterade organiserad brottsligheten.

För Rikskriminalpolisen

Henrik Malmquist
Chef Rikskriminalen

För Tullverket

Per Hellman
Chef Brottsbekämpning

Drogmarknaden i Sverige – generell översikt samt trender

Sverige utgör fortsatt en attraktiv avsettningsmarknad för droger. Den relativt sett goda svenska ekonomin, en efterfrågan av droger samt möjligheter för kriminella att föra in, sälja och sprida droger i landet är förutsättningar som skapar, underhåller och vidareutvecklar den svenska drogmarknaden. De rättsvårdande myndigheternas möjligheter att bekämpa narkotikabrottsligheten i Sverige är fortsatt relativt sett goda. Kunskapen om droger och den drogrelaterade brottsligheten samt metoderna för en effektiv bekämpning är fortsatt väl utvecklade inom tull- och polisorganisationerna.

Bekämpningen av droger har ett fortsatt starkt stöd i folkopinionen samt i svensk lag vilket ger rättsvårdande myndigheter goda förutsättningar inklusive bra rättsliga verktyg

i arbetet mot drogkriminaliteten.

Drogproblematiken utskiljer sig i flera avseenden från de flesta andra negativa samhällsfenomen genom dess breda omfång; allt från de kriminaliserade verksamheterna tillverkning, smuggling, distribution och missbruk till negativa konsekvenser för samhället, samt för missbrukarnas sociala liv och hälsa. Handeln med droger är också många gånger geografiskt omfattande med tillverkning/odling och marknad/missbruk i skilda världsdelar. Den omfattande kriminella ekonomin som genereras av droghandeln utgör samtidigt ett hot mot samhället i form av risker för korrup-tion, penningtvätt och investering av kriminella pengar i näringslivet. Kriminella pengar från narkotikahandeln är dessutom en viktig inkomstkälla för den organiserade brottslig-

Internets ökande betydelse som en del av livet i kombination med den öppna exponeringen av droger på trendiga hemsidor har sannolikt bidragit till att en ökande andel av droghandeln sker via internet.

heten och kan användas för investeringar i brottsprojekt inom andra brottsområden.

De senaste åren har den svenska och flera andra länders drogmarknader genomgått flera märkbara förändringar. Den största förändringen är den ökande diversifieringen, både genom att ett ökat antal missbrukssubstanser introduceras och genom en ökning av olika metoder för smuggling och distributionen av droger.

Förändringarna avseende ett ökat antal nya missbrukssubstanser har inneburit en utmaning för det nationella systemet för att utreda nya preparat i samma takt som de introduceras på missbruksmarknaden. Som ett led i att möta utvecklingen tillkom den 1 april 2011 ”Lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser” (SFS 2011:11) som ger åklagare eller tullåklagare möjligheten att besluta om att förstöra oklassade substanser som uppenbarligen är avsedda för missbruk. Lagen är unik i det avseendet att den ger rättsvårdande myndigheter rätt att vidta åtgärder mot droger som inte är kontrollerade under något lagrum. Tillämpningen av lagen har haft en förebyggande effekt genom att minska mängderna av substanser som annars skulle ha missbrukats. Under tiden har det successivt även skett en förstärkning av det nationella systemet för att utreda nya missbrukssubstanser med avseende på farlighet med målet att få de under kontroll. Tiden från det att en ny drog upptäcks första gången tills den kommer under kontroll i lagstiftningen har förkortats betydligt. Narkotikastrafflagen har sedan

”Förändringarna med avseende på ett ökat antal nya missbrukssubstanser har inneburit en utmaning för det nationella systemet för att utreda nya preparat i samma takt som de introduceras på missbruksmarknaden.”

tidigare kompletterats med ”Lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor” (1999:42) vars rekvisit är lägre ställda i jämförelse med narkotikastrafflagen. Lagen ger en möjlighet att kontrollera missbrukssubstanser som inte i alla avseenden uppfyller kraven för att bli kontrollerade under narkotikastrafflagen.

Det ökande antal substanser som introduceras på missbruksmarknaden är direkt kopplad till en förändring av missbruksbilden där den enskilde missbrukaren i ökande utsträckning använder flera olika droger, antingen olika droger under olika perioder eller flera droger samtidigt vid ett och samma tillfälle.

Förändringen i avseendet på en diversifiering av använda metoder för handel och distribution av droger kan

delas upp i flera delar. För det första har det skett en ökning av antalet utredda smugglingar där fler än ett preparat har smugglats och/eller hanterats vid ett och samma tillfälle. Iakttagelserna tyder på att kriminella nätverk som smugglar droger till Sverige i ökad utsträckning har kontakter med flera preparatrelaterade kriminella nätverk och köper upp flera partier med olika droger som smugglas tillsammans vid samma tillfällen.

För det andra sker en successiv ökning av användningen av internet som ett medel att marknadsföra och distribuera droger till missbrukarna. Bland den växande andel av de droger som distribueras via internet återfinns både nya ännu ej utredda droger, nya droger som utretts och som är under kontroll samt ”traditionella” droger som är under kontroll sedan tidigare.

Den svenska drogmarknaden

Till de mest märkbara förändringarna på den svenska drogmarknaden hör förskjutningen mot missbruk av droger som uppfattas som ”kontrollerbara” och som ger tillfälliga speciella och/eller avkopplande upplevelser. Andelen av droger som är svårare för den enskilde missbrukaren att kontrollera och som omedelbart eller på sikt ”tar makten” över missbrukaren minskar. Exempel på en drog som upplevs som avkopplande och ”kontrollerbar” och som ökar som missbruksdrog är marijuana. Det bästa exemplet på ”svårkontrollerbara” droger är heroin, som uppvisar en långsiktig nedåtgående popularitet bland missbrukare samt bland Polisens och Tullverkets beslag.

En annan förändring är den ökande andelen av droger som upplevelsemässigt kan ersätta en sedan tidigare etablerad missbruksdrog. Exempel på detta är gruppen av nya droger som innehåller syntetiska cannabinoider (”Spice”) som kan ersätta cannabispreparaten. Ett annat exempel är den ursprungliga läkemedelssubstansen Buprenofin som kan ersätta heroin och morfin. Heroin och morfin ersätts även i ökande utsträckning med ett antal andra syntetiska opioider varav de flesta återfinns bland existerande eller avregistrerade läkemedel.

Det ökande intresset för missbruk av läkemedelsrelaterade substanser har inneburit en ökning av antalet ärenden narkotikaklassade läkemedel som avletts från den legala medicinskt motiverade användningen till missbruksmarknaden. Merparten av avledningarna

sker genom att läkemedel som förskrivits av läkare till patient som säljs vidare med syftet att missbrukas. Ett exempel på detta är avledning av läkemedel som innehåller fentanyl som i missbrukshänseende kan jämföras med heroin.

Missbrukade droger i Sverige

Utifrån de droger som missbrukas i Sverige är de traditionella cannabispreparaten **cannabinoids** och **marijuana** fortsatt de mest populära missbruksdrogerna. Inom gruppen cannabispreparat har det skett en förskjutning i popularitet mot ett ökat missbruk av marijuana. Marijuana ökar även i totala siffror, både med avseende på missbruk och bland Tullverkets och Polisens beslag. Till gruppen cannabispreparat bör även räknas gruppen

av syntetiska cannabinoider (”Spice”) som missbruksmässigt kan ersätta cannabispreparaten. ”Spice-substanserna”, som tillhör kategorin nya droger, ökar märkbart i hela landet, både med avseende på missbruk och bland Polisens och Tullverkets beslag.

Inom gruppen av etablerade syntetiska centralstimulerande substanser som **amfetamin** och **metamfetamin** har det inte skett några märkbara förändringar i missbruk eller beslag. Totalt

sett märks dock en svag nedgång av antalet beslagstillfällen av amfetamin medan motsvarande siffra för metamfetamin inte förändrats nämnvärt. Bland de nya drogerna som har centralstimulerande effekter återfinns flera som kan ersätta amfetamin och metamfetamin. Den omständigheten kan innebära en konkurrenssituation på missbruksmarknaden

”Spice” substanserna, som tillhör kategorin nya droger, ökar märkbart i hela landet, både med avseende på missbruk och bland Polisens och Tullverkets beslag.

mellan å ena sidan de sedan tidigare etablerade drogerna amfetamin och metamfetamin och å andra sidan flera av de nya centralstimulerande drogerna.

En annan centralstimulerande drog är kokain som inte förändrat sin position som missbrukssubstans på den svenska missbruksmarknaden. I jämförelse med övriga droger utgör drogen något mer än 2 procent bland antalet beslag som gjordes under 2012. Sverige utgör en mycket liten andel av den samlade kokainmarknaden i Europa.

Växtdrogen **kat** tillhör också gruppen centralstimulerande droger men skiljer sig mot övriga i gruppen på missbruksmarknaden, dels genom att vara en växtdrog, dels genom att missbruket av drogen nära nog uteslutande sker inom den etniskt somaliska delen av befolkningen. Den förväntade nedgången av smugglingen av kat till Sverige på grund av kriminaliseringen av kat i Nederländerna har inte infriats i den grad som förutspåddes. Tillgången är fortfarande god då smugglingen i stället omdirigerades till att ske via Storbritannien där kat fortfarande inte varit klassad som narkotika. Under 2013 har även Storbritannien aviserat om att kriminalisera kat. Vilka följder som det beslutet kommer att få för handeln med kat, bl. a. mot Sverige, återstår att se och utvärdera.

Gruppen ”**ecstasy-substanser**” minskade stadigt i förekomst på missbruksmarknaden fram till cirka 2009. Efter det har antalet beslag av Tullverket och Polisen gradvis ökat vilket kan betyda att gruppen har fått en ökad popularitet bland de svenska missbrukarna. En del av förklaringen kan ligga i att flera substanser som tillhör gruppen numera förekommer som nya psykoaktiva droger som säljs via internet.

Heroin representerar gruppen avtrubbade droger som för under flera år har tappat mark

på den svenska missbruksmarknaden. Förklaringarna till att drogen får ett allt mindre intresse ligger antagligen dels i att heroin inte passar in i de rådande livsidealen med ett aktivt liv med många sociala kontakter, dels i det växande antalet ersättningspreparat. Flera av de narkotiska läkemedlen och de nya psykoaktiva drogerna erbjuder långt mindre farliga alternativ som är lättare att kontrollera för den individuella missbrukaren.

En betydande del av de förekommande substanserna på missbruksmarknaden utgörs av olika typer av **narkotikaklassade läkemedel**. Gruppen läkemedel utgörs av ett större antal olika typer av aktiva preparat/substanser varav merparten som missbrukas har lugnande effekter. För närvarande har den övervägande delen av de missbrukade läkemedlen ett ursprung i avledning från den lagliga hanteringen för medicinskt bruk. En okänd del har avletts tidigt i den lagliga distributionskedjan utanför Sverige och smugglats in i landet. Kunskapen om eventuell illegal tillverkning av läkemedel som enbart är avsett för missbruk är mycket begränsad. Totalt är andelen narkotikaklassade läkemedel bland Polisens och Tullverkets beslag oförändrat. Generellt antas missbruket av narkotikaklassade och andra läkemedel vara omfattande och till största delen ett dolt samhällsproblem. Endast en mindre del antas bli föremål för rättskontrollerande åtgärder.

Gruppen **nya ”psykoaktiva” droger** utgör en växande andel av det totala antalet missbrukade droger som beslagtas i Sverige. Bland Polisens och Tullverkets beslag under 2012 utgjordes gruppen av cirka 16 procent i antal beslag räknat. En betydande andel av gruppen utgjordes av syntetiska cannabinoider (”Spice”). I övrigt utgörs gruppen av ett mycket stort antal olika syntetiska substanser med vitt skilda missbrukseffekter. De

syntetiska cannabinoiderna, som består av ett större antal närbesläktade substanser, har fått ett kraftigt genomslag på den svenska missbruksmarknaden. En närmare beskrivning av fenomenet nya psykoaktiva droger finns beskrivet under ”Handeln med droger via internet”. Fenomenet med nya psykoaktiva droger representerar den mest märkbara trenden på den svenska drogmarknaden med individuellt profilerat missbruk av droger som missbrukaren själv väljer ut för sitt personliga missbruk.

”De syntetiska cannabinoiderna, som utgörs av ett större antal närbesläktade substanser, har fått ett kraftigt genomslag på den svenska missbruksmarknaden.”

Handeln med droger via internet

Droger som bjuds ut till försäljning via internet kan generellt delas in i två kategorier:

- **Ej kontrollerade droger.** Sådana som inte genomgått någon utredning, samt sådana som utretts och som inte uppfyllt kriterierna för att bli kontrollerade.
- **Kontrollerade droger.** Nya droger som utretts och ställts under kontroll och som i första hand handlas via internet, samt tidigare kända droger som vid sidan av ”traditionell” distribution handlas via internet.

Handeln via internet sker både på öppna och dolda hemsidor. Handeln med ej kontrollerade droger sker i första hand via öppna hemsidor medan kontrollerade droger vanligtvis säljs via dolda sidor. Ett vanligt fenomen är att handel med droger som genomgår utredning och där beslut fattats om kontroll överförs från öppna sidor till dolda sidor.

Det är ofta svårt att veta vilken aktiv substans som en drog innehåller utifrån namnet som drogen marknadsförs under via öppna sidor på internet. En annan iakttagelse är att de namngivna drogerna kan utgöras av blandningar, av andra substanser än vad som anges i beskrivningen eller av helt överksamma substanser.

Handeln med ej kontrollerade droger via öppna sidor på internet innebär att helt oprövade laboratorietillverkade droger brukas direkt av personer utan vetskap om effekter och risker. Vid sidan av själva försäljningen har därför olika chat-forum

tillkommit där brukarna sinsemellan utbyter information om sina upplevelser från intag av olika droger som köpts via olika hemsidor på internet.

Droger som säljs via dolda hemsidor och som är kontrollerade har antingen nyligen genomgått utredning eller är beprövade droger som funnits på den illegala marknaden under en längre tid. Generellt gäller att ett köp via en dold hemsida innebär att köparen vet vad som han eller hon får och att kunskapen om drogernas egenskaper, dosering och risker är därför större.

Droghandel via internet – marknadsperspektiv

Vid betraktande av fenomenet handel med droger via internet fungerar försäljningen via öppna hemsidor som ”skyltfönster” gentemot presumtiva och aktiva missbrukare. För många kan dessa hemsidor vara den första

kontakten med en drogmarknad bortom tobak och alkohol. Internets ökande betydelse som en del av livet i kombination med den öppna exponeringen av droger på trendiga hemsidor har sannolikt bidragit till att en ökande andel av droghandeln sker via internet. Eftersom internet dessutom spelar en växande roll som socialt medium för kommunikation människor emellan utvecklas sociala gemenskaper kring droganvändning med en känsla av samhörighet kring ett gemensamt intresse.

Steget från att handla ej kontrollerade droger via öppna hemsidor till att leta reda på dolda sidor som erbjuder kontrollerade droger varierar förmodligen beroende på person. Övergången därmellan kan vara att en tidigare ej kontrollerad drog som blivit populär blir kontrollerad och flyttar över på en dold sida. Information om hur man kan nå de dolda sidorna kan förmodligen erhållas genom de sociala internetbaserade nätverk som byggts upp omkring det gemensamma drogintresset. Tillträde till en dold hemsida ger samtidigt möjlighet att vidareutveckla ett droganvändande beteende genom tillgång till andra nya och ”traditionella” droger.

Droghandel via internet – kriminellt perspektiv

Parallellt med internets betydelse som socialt och kommersiellt medium sker en motsvarande utveckling inom den kriminella världen. Handeln med ej kontrollerade droger verkar i en ”gråzon” mellan dessa användningsområden. Tillverkningen av de droger som utgör

varorna i handeln sker ofta i länder som Kina. Förhållandet att få länder har lagstiftningar som kriminaliserat tillverkning, handel och användning av sådana nya droger gör att verksamheten kan fortsätta så gott som ostört. Flera länder gör stora enskilda ansträngningar för att bemästra fenomenet samtidigt som problemet diskuteras i internationella forum som FN och EU. Sverige, där antalet internetanvändare är högt, utgör en viktig marknad för dem som gör stora vinster på tillverkning och försäljning av nya droger.

Tillverkningen av nya droger är kunskapsbaserad, laglig och kommersiell och sker i laboratorier utifrån ej kontrollerade kemikalier. Verksamheten baseras antingen på beställningar av specifika droger från nätdistributörerna eller utifrån laboratoriets egen produktutveckling där nyutvecklade droger erbjuds nätdistributörerna för att testas på marknaden. Skillnaderna i lagstiftningarna om vilka droger som vid ett tillfälle är under kontroll i tillverkarlandet och distributionsländerna gör att tillverkningen av en drog kan fortgå trots att exempelvis Sverige har kontrollerat drogen ifråga.

Kunskapen om logistikkedjan som helhet och organisationerna kring distributionen av nya droger är begränsad. En viktig anledning är att rättskontrollerande myndigheter saknar nödvändiga juridiska verktyg för att vidta åtgärder mot fenomenet. För att kunna vidta effektiva åtgärder mot de nätverk som står bakom distributionen av sådana droger krävs dessutom en omfattande internationell

”Förhållandet att få länder har lagstiftningar som kriminaliserat tillverkning, handel och användning av sådana nya droger gör att verksamheten kan fortsätta så gott som ostört.”

samverkan och samordning mellan nationella polis- och tullmyndigheter. Även i fallet när handeln via internet sker med droger som är kontrollerade i flera länder är kunskapen begränsad om de kriminella nätverk som står bakom sådana verksamheter. Det är en stor utmaning för världens polis- och tullorganisationer att utveckla metoder för samordning av bekämpningen av de kriminella individer och nätverk som står bakom verksamheten.

Tullverkets och Polisens arbete mot droghandel via internet

Tullverket och Polisen beslagtar en ökande mängd droger som kan relateras till droghandeln via internet (se statistik). Tullverkets insats sker i första hand i postflödet bland

försändelser av kontrollerade och ej kontrollerade droger som är på väg till personer som beställt varorna via internet. Polisens beslag sker i första hand ute bland missbrukare i olika miljöer. Samtliga polismyndigheter rapporterar om en ökad förekomst av sådana droger, och då i första hand bland ungdomar.

Amfetamin

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

Smuggling av amfetamin till Sverige har blivit ett vanligt inslag i postsändningarna till Arlanda. Sändningarna med amfetamin till Arlanda ligger på mellan ett halvt kilo upp till ett kilo. De större partierna mellan 10–20 kilo smugglas in över Öresundsbron, med färjelinjen mellan Helsingör–Helsingborg eller i färjetrafiken till Stockholm.

Personer som är födda på 80-talet använder sig i större utsträckning av postflödet för att smuggla amfetamin. Andra åldersgrupper väljer i regel att smuggla i personbilar.

Smuggelvägarna utgår ifrån produktionsländerna via i huvudsak följande rutter:

- Från Litauen med direktfärjor till Sverige.
- Från Lettland och Estland vidare med färja eller landvägen via Polen till Tyskland.
- Från Polen med direktfärjor till Sverige
- Från Tyskland antingen med direktfärja till Sverige eller landvägen vidare via Danmark och Öresundsbron.
- Från Nederländerna och Belgien landvägen via Tyskland, Danmark och Sverige.

De kriminella organisationerna som smugglar till Sverige och som tar emot och dist-

ribuerar narkotikan i Sverige varierar i sammansättning beroende på ursprungsland. Amfetamin som tillverkats och smugglats från Polen hanteras ofta av personer med polskt medborgarskap eller av svenskar med polskt ursprung boende i Sverige. Detsamma gäller för amfetamin som tillverkats i Litauen, det vill säga hanteringen görs av litauiska medborgare eller av svenskar med litauiskt ursprung boende i Sverige. Situationen är annorlunda när amfetaminet tillverkats i Nederländerna eller Belgien där kriminella med svenskt ursprung tar hand om hela smugglingen från produktionslandet till insmugglingen i Sverige.

Ursprung och tillverkning

Amfetamin tillverkas utifrån kemikalier i illegala laboratorier i första hand i Europa men även i mindre omfattning i USA och Australien. Amfetamin som har Sverige som mottagare kommer främst ifrån Nederländerna, Belgien och Polen samt till viss del även från Baltikum.

Amfetamin har i likhet med många andra syntetiska droger sitt ursprung i läkemedelsindustrin och har tidigare använts som läkemedel. Idag föreskrivs preparat som innehåller amfetamin i mycket begränsad omfattning och vid speciella sjukdomar som narkolepsi och neuropsykiatriska funktionshindret ADHD.

Prisbild*	kr/g	kr/kg
Amfetamin	100–500	40 000–75 000
Medianvärde**	250	70 000

* Lokala avvikelser kan förekomma.

** Medianvärde enligt CAN Rapport 132, Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988–2011.

Förekomst i Sverige

Amfetamin är idag den mest förekommande illegala drogen efter cannabis. Missbruk av amfetamin förekommer i hela landet.

Fallstudie

Tullverket kontrollerade en tyskregisterad personbil som kom från Danmark över Öresundsbron. Föraren var en yngre man som berättade för tulltjänstemannen att han hade lånat bilen av sin syster i Tyskland och skulle besöka släktingar i Malmö. Bilen genomsöktes och totalt 20 kg amfetamin beslagtogs. Amfetaminet var förpackat i aluminiumpåsar och påträffades i reservhjulet och i ett förvaringsfack i fordonets golv. Föraren hävdade under hela utredningen att han var oskyldig och inte hade någon kännedom om narkotikan.

Småningom framkom att han hade varit på besök hos två bekanta i Holland som givit

honom i uppdrag att transportera pengar från Uddevalla till Holland. Det skulle vara i storleksordningen 20 000 euro. Pengarna skulle läggas i förvaringsfacket i bilen där narkotikan hade legat. Han hade tidigare genomfört en sådan penningtransport och hade det som ett jobb vid sidan om sina bilaffärer. För uppdraget tog han 6 procent av penningvärdet som han transporterade och han utförde penningtransporter över hela Europa.

Den tekniska undersökningen visade att hans fingeravtryck fanns på aluminiumpåsarerna men han gjorde inget erkännande om narkotikan.

Malmö tingsrätt dömde mannen till 10 års fängelse, utvisning och återreseförbud. Hovrätten över Skåne och Blekinge mildrade domen till 8 års fängelse med utvisning och återreseförbud.

Beslag av amfetamin som hittades bakom fodret i en resväska. Amfetamin är idag den mest förekommande illegala drogen efter cannabis.

Metamfetamin

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

De större beslagen av metamfetamin görs på Öresundsbron i Malmö och i Stockholms färjetrafik som har linjetrafik Stockholm–Riga.

Partierna med metamfetamin kommer i huvudsak från Litauen eller Lettland. Men det är känt att omlastning och handel med större partier sker i Nederländerna, för de partier med metamfetamin som planeras att transporteras genom Sverige till Norge.

Kurirerna nämner ofta vid införseln vid Lernacken/Malmö att de ska till Norge, men resan slutar ofta i Göteborg där mottagaren tar emot. Det här moduset kan ha betydelse för att beslagen av metamfetamin vid Norgegränsen i regel är av mindre kvantitet, upp till 1 kg, och det är norska medborgare som utför smugglingen.

Metamfetaminet har ökat i utrikes post vid Malmö och Arlanda. I postflödet beslagtas, från merparten svenska medborgare, både piller och pulver med metamfetamin. Det är ofta raffinerat gömt i exempelvis pennor eller andra småsaker som enkelt kan skickas med paket.

I flygtrafiken ökar beslagen av metamfetamin. Det är mindre partier som transporteras av många olika nationaliteter till Arlanda och Skavsta.

Ursprung och tillverkning

Metamfetamin tillverkas utifrån kemikalier i illegala laboratorier i första hand i Sydostasien, Mexico, USA och Australien. I Europa har man tidigare sett en relativt begränsad tillverkning, men produktionen av metamfetamin ökar nu i Europa och tillverkning sker och ökar i länder där det tidigare inte förekom eller låg på en låg nivå, däribland Österrike, Bulgarien, Tyskland, Ungern, Litauen, Nederländerna, Polen och Storbritannien.

Sedan ett antal år tillbaka är det produktionen i Litauen som huvudsakligen påverkar den svenska och norska missbruksmarknaden. Metamfetamin har i likhet med många andra syntetiska droger sitt ursprung i läkemedelsindustrin och har tidigare använts som läkemedel, exempelvis Pervetin. Metamfetamin är en variant av amfetamin, men upplevs som starkare i sina ruseffekter.

Under 2010–2012 gjorde Tullverket följande betydande beslag av metamfetamin:

Datum	Beslag	Modus
2010-05-16	20 kg i en personbil på Öresundsbron på väg mot Norge	16 st PET-flaskor i bränsletanken
2010-12-07	17 kg i en norsk personbil, Helsingör-Helsingborg.	Under bilgolvet
2011-09-30	10 kg i en personbil Riga-Stockholm	I bakhjulet
2012-03-08	10 kg i personbil, Riga-Stockholm på väg till Norge.	24 st PET-flaskor i bränsletanken
2012-05-03	10 kg i personbil Riga-Stockholm-Norge	I ett lönnrum, motorutrymmet
2012-09-14	1 748 st tabletter i personbil, <u>Nederländerna</u> -Öresundsbron-Göteborg	Plastpåsar i bränsletanken

Större beslag av metamfetamin görs på Öresundsbron i Malmö och i Stockholms färjetrafik.

Förekomst i Sverige

Missbruket av metamfetamin förekommer i större delen av Sverige, men mer frekvent i vissa delar av Sverige. Missbrukskategorierna är oftast desamma som för amfetamin.

Fallstudie

Ett litauiskregistrerat fordon kom till Stockholm med färja från Riga. I personbilen färdas två personer som ser ut att var far och son. Föraren uppträder nervöst vid ankomsten och vid en visuell kontroll av bilen upptäcks att ett av hjulen är mycket renare än de andra

tre. Hjulen demonteras för att röntgas och 10 okända föremål upptäcks i det ”rena” hjulet. Innehållet i hjulet var 10 kg metamfetamin som var förpackat i skumgummi och silvertejp. Vid förhöret uppger den äldre mannen att han lärde känna en man på casinot i Riga. Casinomannen frågade efter ett tag om han kunde tänka sig att registrera en bil på sitt namn. Förutsättningarna var att bilen skulle köras till Drammen i Norge och lämnas till en person som skulle låna bilen i en timme. Efter den resan kunde bilen behållas och betraktas som betalning.

Prisbild*	kr/g	kr/kg
Metamfetamin	150–400	40 000–75 000
Medianvärde**	250	70 000

* Lokala avvikelser kan förekomma.

** Medianvärde anges samma som för amfetamin, enligt CAN Rapport 132, Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988–2011.

Kokain

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

Beslagen av kokain i Västra Europa och Centraleuropa har de senaste åren minskat men marknaden anses nu ha stabiliserats. Kokain som tagits i beslag i Europa kommer från Bolivia, Brasilien, Chile, Colombia, Costa Rica, Dominikanska republiken, Ecuador, Panama, Peru och Venezuela. Detta visar att Sydamerika har en fortsatt stark ställning när det gäller framställning och handel med kokain. Samtidigt har Karibien blivit en allt viktigare region när det gäller handel och transporter av kokain till Europa.

Containerfartyg har hittills varit det viktigaste transportmedlet för kokain som ska smugglas till Västeuropa. Transporten sker till större hamnar i Östeuropa, sedan vidare till mindre hamnar och fortsätter med lastbil till marknaderna i västeuropeiska länder.

Exempel på sådan sjötransport är två partier kokain från Ecuador som beslagtogs på fartyg i St.Petersburg.

Västafrika har sedan ett antal år tillbaka varit ett transitområde för handel med narkotika, särskilt kokain. Kokainet kommer i containrar till Västafrikas kust från Brasilien, Bolivia och Ecuador. Där packas kokainet om och distribueras i två regionala hubbar på Västafrikas kust. En finns i Guinea-Bissau som för vidare transporten till Senegal, Guinea, Gambia och Mali, och den andra i Ghana för distribution till Togo, Benin och Nigeria. I många av de här länderna betalas inte transporten av narkotikan med pengar utan med annan narkotika som sedan säljs på den lokala marknaden. Detta innebär att smugglarna i de sydamerikanska länderna kontrollerar leveranserna av kokain tills de har nått sitt mål i Europa.

Beslag av kokainkapslar som gömts i kroppen. Merparten av kokainkurirerna till Sverige är födda på 70- och 80-talet. Många är svenska medborgare eller från länder inom EU.

På senare tid har kokainsmuggling ökat i den kommersiella flygtrafiken och flygfrakten till Västafrika. Kokainet transporteras sedan både till Sydafrika och vidare genom öknen till Marocko för att så småningom nå den västeuropeiska marknaden.

Ett annat sätt att smugla kokain till Europa är i den reguljära flygtrafiken från Dominikanska republiken. Kokainpartierna göms i flygplanskroppen. Planet kan landa i flera länder innan kokainet plockas fram på en flygplats där det finns personal med tillgång till flygplanen och som har till uppgift att ”tömma” planet.

Ett annat framgångsrikt sätt att transportera kokain är att placera ett fyrtiotal kurirer med kokain gömt i kroppen på samma flyg till en europeisk flygplats. Det här är medveten planering av organisatörerna eftersom de räknar kallt med att de kontrollerande myndigheterna inte lär kunna gripa alla.

Det är främst i flygtrafiken till Sverige som kokain beslagtas. Vikten på den smuglade varan ligger i medeltal på cirka 200 gram. Kommer kokainpartiet i motorfordon över Öresundsbron eller Helsingborg ligger medelvikten på drygt 500 gram. I postpaketen ligger medelvikten runt 150 gram.

Av kokainkurirerna till Sverige är merparten födda på 70- och 80-talet. Många är

svenska medborgare eller från länder inom EU. Men där finns också ett stort inslag av medborgare både från länder i Sydamerika och Västafrika, vilket speglar verkligheten var kokainet produceras och transporteras ifrån.

Ursprung och tillverkning

Kokain (kokainhydroklorid) utvinns och framställs ur bladen från kokabusken (*Erythroxylum coca*). Buskarna odlas i många länder i Latinamerika, men produktionen är framför allt koncentrerad till tre länder: Bolivia, Colombia och Peru. Bladen innehåller i regel 0,5–1,5 procent kokainbas. Med hjälp av lösningsmedel och kemikalier upparbetas kokainbasen från bladen för att i ett sista steg bli omvandlade till vattenlösligt kokainhydroklorid. Processen sker i flera steg; kokablada – kokapasta – kokainbas – kokainhydroklorid. I vissa fall görs en tillbakagång i processen för att få fram kokainbas (crack) som är möjligt att förgasa vid uppvärmning och därmed kan inhaleras. Vid inhalering får missbrukaren en starkare reaktion (”kick”) i jämförelse med intag av kokainhydroklorid.

Förekomst i Sverige

Missbruket av kokain förekommer i större delen av landet, dock främst i större städer.

Prisbild*	kr/g	kr/kg
Kokain	800–1 000	300 000–500 000
Medianvärde**	900	350 000

* Priset på kokain kan variera mycket beroende på omständigheter som relation mellan säljare – köpare, inköpsplats (storstad, utanför storstad) och dylikt.

** Medianvärde enligt CAN Rapport 132, Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988–2011.

Kat

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

Katsmuggling och missbruk av kat är nära förknippat till etniska minoriteter med ursprung i länderna kring Afrikas horn. Kat odlas eller förekommer naturligt i faunan i östra Afrika och runt Röda havet. Kat missbrukas som färskvara och transporten av denna vara från skörd till kund får inte överstiga 5 dygn. Detta ställer krav på smugglingsmetoderna och hittills har smugglingsvägen över Nederländerna varit en införselväg som garanterat kvaliteten.

Nederländerna narkotikaklassade kat i januari 2013 och har nu kontroll på kat-smugglingen. Detta medförde att smugglingsvägarna fick organiseras om och leveranserna med kat skickas nu istället via Storbritannien som saknar narkotikaklassning på kat.

Kat fraktas med flygtrafiken till Storbritannien bland annat från Kenya. Katen lossas och fraktas till en marknad i London där den säljs vidare. Detta sker regelbundet vissa veckodagar och beslagen av kat sker just i anslutning till dessa leveransdagar i flera EU-länder.

Ökningen av katbeslag i Norden har speciellt gällt i passagerartrafiken från London. Detta modus har konstaterats både i Finland och Norge.

Kurirerna som smugglar har påfallande varierande medborgarskap. Under de tre senaste åren har främst svenskar, somalier, rumäner, litauer, engelsmän, danskar, polacker, norrmän och holländare samt 22 andra olika nationaliteter varit engagerade i katsmuggling till Sverige. Att man flitigt varierar kurirer är ett känt modus sedan länge. Kurirer har rekryterats bland unga människor

utvalda efter utseende, det har skickats tonårsflickor över gränsen med kat eller så har förtidspensionerade missbrukare värvats för smuggelresor.

I Sverige ligger insmugglingen av kat på i medeltal 53 kg per beslag. Den korta hållbarheten gör att smugglingen utförs avsiktligt i småpartier. I Sverige går gränsen för grovt brott vid 400 kg.

Ursprung och tillverkning

Kat definieras som de ovanjordiska delarna av växten *Cata edulis*. Växten är en buske eller ett mindre träd som odlas i Etiopien, Kenya och Jemen. Ursprungslandet tros vara Etiopien. I Somalia, där missbruket av kat är mycket utbrett, är dock själva odlingen marginell. Den kat som är avsedd för den svenska marknaden är nästan uteslutande odlad i Kenya. Kat är under kontroll i flera andra länder i Afrika och Mellanöstern, samt i de flesta västländer. De verksamma ämnena i kat är katinon och katin vilka är centralstimulerande med en påverkan och skadebild som i allt väsentligt överensstämmer med amfetamin. Katinon ger den kraftiga centralstimulerande påverkan som liknar den för amfetamin. Man brukar säga att kat är en färskvara som bryts ned och blir oanvändbart för missbruk efter cirka 5 dagar efter skörd. Kat förekommer dock även i ”frystorkad” form eller torkat, och kokas då till ”abessinskt te”.

Förekomst i Sverige

Missbruket av kat är koncentrerat till etniska minoriteter i Sverige och då främst folk ifrån Somalia.

Ett medelbeslag av kat ligger på 53 kg. Gränsen för grovt brott går vid 400 kg. Själva karaktären på drogen, dvs. den korta hållbarheten, gör att smugglingen utförs avsiktligt i småpartier.

Fallstudie

En svenskregistrerad personbil kom över Öresundsbron. Bilen stoppades och föraren var snabb med att stänga av bilen och stiga ur. När bilen undersöktes påträffades säckar med rödgröna kvistar inlindade i bananblad. Säckarna fyllde baksätet, passagerarframsätet och bagageutrymmet. Mannen som körde var från Grekland. Han skulle till Oslo där han

bodde men skulle bli kontaktad av sina somaliska uppdragsmän i Göteborg när han hade kommit dit. Partiet hade han tillsammans med sina uppdragsgivare hämtat utanför Amsterdam. Ersättningen för att köra bilen till Göteborg var 1 000 euro.

Tingsrätten dömde föraren av bilen till 2 års fängelse för grov narkotikasmuggling av 431 kg kat.

Prisbild*	1 bunt (cirka 100 g)	1 säck (ca 100 buntar)
Kat	150-200 kr (300-400)*	10 000 (20 000)*

* Priset på kat i Nederländerna är ca 20–30 kr per bunt. Det finns uppgifter om att priset på kat år 2013 har fördubblats i Sverige. Detta på grund av kriminaliseringen av kat i Nederländerna.

Ecstasypreparat

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

Efter ett par års nedgång av beslagen av ecstasy kan vi 2010-2012 se att drogen har kommit igen. Kopplingen till fenomenen raveparty och technomusik i slutet på 80-talet och i början på 90-talet är ett minne blott. Istället har ecstasy hamnat bland de designade drogerna som finns lättillgängliga i den organiserade handeln på nätet som internationella kriminella entreprenörer upprätthåller.

Det som har hänt är att ecstasy har övergått till att paketeras i småpartier och skickas till beställarna med posten eller något kurirföretag. Beställningarna ligger ofta kring två till tio tabletter och anländer via utrikes post till Arlanda eller Malmö. Men det finns också exempel på större partier som kommer med posten och trenden pekar både på att sändningarna ökar och att kvantiteten i paketen ökar.

De partier som beslagtas i personbilar på Öresundsbron eller i färjetrafiken Helsingör–Helsingborg är färre, men partierna är större och kurirerna är sällan svenska medborgare. Slutledningen av detta är att smuglingen med personbil utgår som tidigare från Nederländerna där produktionen finns. Tabletterna transporteras sedan vidare via

Danmark och över till Sverige.

Tillverkningen av ecstasy kräver en del speciella aktiva substanser och det händer att något ämne inte finns tillgängligt på marknaden. Detta löser tillverkaren med att inkludera något annat kemiskt ämne som är snarlikt ecstasy. Exempel på detta är ecstasytabeltter uppblandade med exempelvis MDPV¹, DXM², ketamin³, 2-CB⁴. Detta medför att brukarna inte kan vara säkra på innehållet i tabletterna.

Ursprung och tillverkning

Ecstasy är ett samlingsnamn för preparat i tablettform som i de flesta fall innehåller metylendioximetamfetamin (MDMA) som aktiv substans. Andra ämnen i denna grupp är MDEA, MMDA, MDA och TMA. Ecstasybeslagen ökar i såväl antal som mängd.

Vanligast är tabletter med olika färger och ”logos”, även kapslar och pulverform förekommer.

1 MDPV hör till psykoaktiva föreningar som har använts i vissa europeiska länder (Frankrike och Tyskland) som stimulerande medel eller bantningsmedicin. MDPV narkotikaklassades den 1 februari 2010.

2 DXM (dextrometorfanm) var i många år en vanlig ingrediens i svenska hostmediciner. Sedan slutet av 1990-talet är DXM borttaget från den svenska marknaden och 2008 blev medlet narkotikaklassat.

3 Ketamin är ett bedövningsmedel inom kirurgin.

4 2C-B är en fenetylamin och uppmärksammas som ett lagligt alternativ till ecstasy (MDMA) trots att eventuella likheter är få. 2C-B narkotikaklassades 1999 i Sverige och ämnet klassificerades som hälsofarligt för att sedan 2002 narkotikaklassas. Nu är 2C-B olagligt i så gott som hela världen.

Prisbild*

Ecstasy

70–180 kr/tablett i missbrukarledet

20–40 kr/tablett vid köp av minst 1 000 tabletter på grossistnivå

Medianvärde**

115 kr/tablett

* Lokala avvikelser kan förekomma.

** Medianvärde enligt CAN Rapport 132, Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988–2011.

Beslagen av ecstasy ökar i såväl antal som mängd. Vanligast är tabletter i olika färger. Även kapslar och pulverform förekommer.

Ecstasy påminner om amfetamin till grundverkan. Effekten av preparatet är framför allt centralstimulerande samt ger hallucinationer vid högre doser. Ecstasy tillverkas illegalt i laboratorier utifrån kemikalier (prekursorer). Den vidare tillverkningen till tabletter sker i tablettmaskiner där MDMA eller någon annan aktiv substans blandas med fyllnads-material inklusive färg. Oftast pressas sedan tabletterna med ett stansverktyg som ger en

viss logo. Den huvudsakliga produktionen i världen sker i Nederländerna och i Belgien. Andra producenter är bland annat länder som USA, Kanada, Australien samt Indonesien.

Förekomst i Sverige

Efter att missbruket av ecstasy under lång tid ebbat ut finns det numera indikatorer på att missbruket i Sverige är på väg tillbaka.

Heroin och opium

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

Afghanistans särställning som storproducent av opium och heroin har inte förändrats. Det har satsats mycket inom vissa geografiska områden i Afghanistan med olika incitament och sanktioner för att växla opiumodlingar till veteodlingar och andra grödor. Men det lukrativa i att odla opium består. Bönderna flyttar från områden med alternativgrödor till intilliggande ökenområden för att på nytt ta upp odling av opiumvallmon. Opium växer på mager jord, ger bra skördar och ett hektar odlad opium kan inbringa 10 000 dollar medan veteodling endast ger 120 dollar per hektar.

Marknaden för heroin och opium i Europa har nu i några år betraktats vara i en neråtgående trend. Det verkar som om marknaden har fått ge efter för ett allt mer växande utbud av syntetiska droger och syntetiska opiater samt ett utökat cannabissmissbruk. Ungdomar idag väljer att botanisera på nätet efter nya droger, kemikalier eller andra substanser. De väljer bort heroin som upplevs som kriminellt och för med sig en smutsig hantering med sprutor och kanyler samt en risk för att man drar på sig dödliga sjukdomar.

Men heroinet har inte lämnat marknaden. Nya marknader etablerar sig i Kina, Indien, Indonesien och Malaysia. Det är i dessa folkrika tillväxtländer som den organiserade kriminaliteten hittar nya avsättningsområden. Priserna på heroin sjunker på marknaden. Det behöver inte automatiskt innebära att tillgången är god på heroin utan kan vara ett sätt att rekrytera och säkerställa nya användare.

Redan etablerade heroinmissbrukare väljer heroin i första hand när det finns tillgängligt. Men det finns många syntetiska opiater i form

Missbruk av heroin förekommer över hela landet, men med en koncentration till storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö.

av läkemedel eller andra smärtstillande läkemedel som används för att dämpa abstinensen efter ett opiatmissbruk. Detta märks framför allt i Sverige på beslagen i utrikes post där syntetiska opiater och andra ersättningsmedel som metadon och tramadol utgör en stor del av det beslagtagna godset.

Beslag av heroin förekommer mest i flygtrafiken. Flertalet av smugglarna är så kallade ”sväljare” som smugglar preparatet i kroppen.

Ursprung och tillverkning

Opium är en brunaktig massa som består av den torkade växtsaften från opiumvallmons frökapslar. Opium kan missbrukas direkt eller förädlas till olika typer av opiumbaserade droger. De naturbaserade opiaterna kan i huvudsak delas in i följande fem grupper:

- råopium
- morfinbas
- morfin
- heroinbas/brunt heroin/rökheroin
- heroinhydroklorid/vitt heroin.

Merparten av världens opiumproduktion sker i Den gyllene halvmånen i Sydvästasien, det vill säga Afghanistan, Iran och Pakistan. Av dessa är Afghanistan det utan konkurens dominerande landet för odling av opiumvallmo, utvinning av råopium samt tillverkning av heroin. Odling av opiumvallmo samt produktion av heroin, och då första hand vitt heroin, sker även i Den gyllene triangeln i Sydostasien, det vill säga Myanmar, Thailand samt Laos. Dessutom förekommer produktion av heroin i Sydamerika och då främst i Colombia. Dessa produktionsområden är av mindre betydelse för den europeiska marknaden. Den största andelen heroin som distribueras och missbrukas i Europa utgörs av rökheroin. Av 10 kg råopium kan 1 kg rökheroin utvinnas. Omvandling av opium till vitt heroin sker oftast i laboratorier i respektive produktionsland.

Förekomst i Sverige

Missbruk av heroin förekommer över hela landet, men med en koncentration till storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö. I Storstockholmsregionen förekommer övervägande vitt heroin. Missbruket av opium är knutet till etniska minoriteter med främst iranskt ursprung. Missbruk av läkemedel som metadon och subutex har till viss del påverkat

heroinhandeln. Till exempel har priset på heroin kraftigt sjunkit i vissa delar av landet.

Fallstudie

På Landvetter flygplats kom en man resande från Aten via Budapest. Han agerade lugnt och var trevlig vid tullkontrollen. Han hade bagage med sig för ett par dagar. Men när tulltjänstemannen ville att han skulle berätta om sin resa så stämde inte uppgifterna och det uppstod en misstanke att mannen kunde vara en "sväljare". När mannen förstod att han eventuellt skulle åka till sjukhus för att röntgas förklarade han att han svalt 67 förpackningar, cirka 1 kilo heroin, i sitt hem i Aten innan han åkte ut till flygplatsen.

Mannen transporterade heroin för en brottsorganisation i Nederländerna. Huvudmannen har kontaktmän på plats i Stockholm, Göteborg och Oslo. Organisationen har personer som fraktar pengar, ordnar resor och rekryterar kurirer samt en god tillgång på heroin och kokain. Kurirerna reser med flyg från olika länder, främst i Europa. Organisationens medlemmar kommer från länder som Thailand, Nigeria, Litauen, Gambia och Nederländerna.

Tingsrätten dömde kuriren till 3 års fängelse. Hovrätten fastställde sedan domen.

Prisbild*	kr/g	kr/kg
Brunt heroin	600–3 500	350 000
<i>Medianvärde**</i>	<i>1 000</i>	
Vitt heroin	800–3 000	
<i>Medianvärde**</i>	<i>2 500</i>	
En "kabbe" (0,2 g) 150-300 kr Stockholm, 500 kr landsbygd***		
Opium	0,2 g: 80–120 kr	

* Priset kan variera mycket beroende på kvalitet och lokala avvikelser. Prisbild för subutex samt metadon, se Narkotiska läkemedel.

** Medianvärde enligt CAN Rapport 132, Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988–2011.

*** Narkotikainformation Polismyndigheten i Stockholms län, 3-2013).

GHB och GBL

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

Beslagen av GHB och GBL är på en låg men jämn nivå. Drogen införs nästan uteslutande med posttransport från utlandet i liters- eller halvlitersförpackningar. GBL förekommer betydligt oftare i postbeslagen än GHB. GBL kan användas som råvara för framställning av GHB. Eftersom drogen har ett lågt pris, är uppfattningen att drogen är ointressant för kriminella personer ur ett ekonomiskt vinstperspektiv. Inköpen sker på internet eller i utlandet. Drogen används främst av tonåringar och allmänt anses GHB som en ”Rape Drug”. Amfetaminmissbrukare använder den för att minska avtändningen och i viss utsträckning kan kroppsbyggare använda drogen. Men om den har någon effekt för denna kategori är tveksamt. GHB kan kombineras med kokain, viagra eller rohypnol.

GHB och GBL missbrukas mest av en krets unga människor ur en gemensam socioekonomisk miljö. GHB finns på flera geografiska orter i Sverige men flest missbrukare finns i Västra Götaland. Missbruket är ganska lokalt begränsat där och betraktas som helt oglamoröst. Det är i huvudsak yngre män som startar upp missbruk av GHB och GBL efter ett avstamp i alkoholmissbruk. Sedan drar de med sig några flickor i missbruket. Alkohol upplevs av GHB-missbrukaren som negativt, med bakfyllor, otrevlig lukt och rent allmänt ofräscht. Det går inte heller att köra bil. I GHB-ruset finns inte dessa dåliga egenskaper och därför upplevs de som den ideala drogen. Det avancerade missbruket innebär att missbrukaren bär med sig en flaska, likt vattenflaska, som det ständigt dricks ur för att hålla ruset uppe.

Ursprung och tillverkning

GHB tillverkas vanligtvis ur industrikemikalien GBL (gammabutyrolakton) genom att värma GBL-vätska som blandats med natriumhydroxid (”kaustiksoda”) följt av att vätskan neutraliseras med en syra; cotronsyra, ättika eller utspädd saltsyra. GHB är ett vitt pulver vilket löses i vatten innan intag vid missbruk. GBL samt den kemiskt närbesläktade industrikemikalien

1.4-BD (1.4-butandiol), används som lösningsmedel för färger och kemisk-tekniska produkter, kan till skillnad från GHB missbrukas direkt. Smugglingen av GHB förekommer i mycket liten utsträckning. Däremot förekommer smuggling av GBL och då vanligtvis i postflödet ifrån utlandet.

Förekomst i Sverige

Under en längre tid har missbruket av GHB främst varit koncentrerat till Västra Götaland och Västernorrland. Men i samband med att inköpen idag kan ske via internet sker missbruk av drogen mer eller mindre över hela landet, om än i mindre utsträckning.

Fallstudie

En man bosatt i södra Sverige gav sin släkting, bosatt i Tyskland, i uppdrag att göra ett inköp av 20 plastdunkar GBL (200 liter) på ett kommersiellt företag i Tyskland som sålde rengöringsmedel. Han försåg släktingen med pengar och varje dunk kostade 50 euro.

Men när mannen från södra Sverige inte kommit för att hämta sina varor efter två månader beslöt släktingen att själv transportera varorna till Sverige. Mannen i södra Sverige tyckte det var en bra idé, men ville inte att hans adress skulle uppges som mot-

GBL kan användas som råvara för framställning av GHB. Drogen införs nästan uteslutande med posttransport från utlandet i liters- eller halvlitersförpackningar.

tagare. Istället valde de en adress till ett gemensamt företag i Kosovo som mottagare. Släktingen anlände till Helsingborgs färjeläge i en personbil, i blå fil och under en filt i bilen påträffades 20 dunkar med GBL. Han uppgav den fiktiva adressen i Kosovo som mottagare och att dunkarnas innehåll skulle användas till tvätt av bilar.

Omständigheterna med att mannen i södra Sverige gav släktingen i uppdrag att inhandla 200 liter GBL, penningtransaktionerna till släktingen för inköpet, samt den livliga telefontrafiken mellan männen den dag

dunkarna med rengöringsmedlet transporterades från Tyskland till Sverige, gör att mannen från södra Sverige dömdes som gärningsman för smuggling av 200 l GBL. Hovrätten över Skåne och Blekinge ökade på Tingsrättens dom på fängelsestraffet från 1 år och åtta månader till 4 år. Åtalet för släktingen i Tyskland ogillades.

Hovrätten bedömde att cirka 600 liter GHB, med en koncentration på 50 procent, kunde framställas av de beslagtagna mängderna. En missbrukardos ligger på cirka 1 centiliter GHB.

Prisbild*	kr/cl
GHB och GBL	20–40
Medianvärde*	20

* Medianvärde enligt CAN Rapport 132, Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988–2011.

Dopningsmedel

Lagstiftningen

I Sverige är det förbjudet enligt lag att hantera och konsumera anabola steroider, testosteron med olika derivat, tillväxthormon och kemiska substanser som påverkar dessa ämnen. Lagstiftningen kom 1991 och konsumtionen av dessa preparat reglerades 1999. Lagstiftningen om dopningsmedel ser annorlunda ut i andra länder och i vissa länder saknas den helt. Detta medför för svenska myndigheter att det blir svårt med åtgärder mot den olagliga internationella försäljningen som det här handlar om.

Missbruket

På internationell elitnivå inom idrotten har tyngdpunkten legat på kontrollerande åtgärder när det gäller dopning. Detta har ökat kunskapen och medvetenheten hos denna grupp och dopning betraktas som fusk i en negativ bemärkelse av idrottsvärlden. Trots detta avslöjas med jämna mellanrum dopningsärenden med elitidrottsmän vilka innebär både personliga tragedier och nationell olycka.

Men vi får en annan situation i samhället om dopning inte längre anses som fusk, och

Anabola steroider och andra hormonpreparat klassas inte som narkotika, men kan påminna om narkotika i sitt sätt att skapa beroende.

om fusk accepteras när det inte upptäcks. Om begrepp som ”selfserving generation” blir en mer etablerad livsstil som går ut på självhjälp till vad som är åtråvärt (alla medel tillåtna) eller rörelsen bland unga kvinnor som förespråkar ”strong is the new skinny”. De har spolat det trådtunna idealet och vill nu ha ett hälsosamt utseende med muskler. Då har vi fått en annan situation i samhället.

Trenden bland ungdomar går i riktningen att ”det är upp till var och en om man vill använda dopning”. Det visar på hur unga människor ser på viktiga ställningstaganden i ett mer individualiserat samhälle. Vi hör talas om en ”piller-ideologi” där mediciner, kosttillskott och droger blir mer och mer accepterat för att kunna prestera och orka mer på alla plan. Det är av allt att döma andra personer än de som tävlar i olika idrottsgrenar för att nå höga idrottsresultat som tilltalas av att använda dopning. Dopning sker med syftet att förändra kroppen och att nå de psykiska effekter som drogen åstadkommer.

Det finns också ett missbruk av AAS-preparat bland kriminella individer som använder preparaten för att öka på aggressiviteten och våldsbägenheten. Vi har kvar kroppsbyggaridealet i kretsar kring bodybuilding. Nya inslag är styrketränande motionärer och unga kvinnor med hälso- och må bra-visioner. Där finns också en grupp narkomaner som använder AAS-preparaten som en drog bland alla andra.

Preparaten

Kosttillskotten är en vinstgivande affärsidé med inriktning på personer som tillbringar mycket tid på gym med träning. En del populära kosttillskott har fått tas bort från marknaden på grund att de var preparerade med olagliga AAS-substanser.

Andra vägar att bygga muskler eller

minska i vikt är att kombinera med läkemedel eller andra droger. När resultaten planar av blir AAS och andra preparat och metoder en självklarhet, precis så som det blir självklart att när biverkningarna börjar göra sig gällande att ta till läkemedel och droger för att neutralisera läget. Av den anledningen finns en efterfrågan på många olika preparat inom intresseområdet, inte bara dopningspreparat utan även mängder av läkemedelspreparat och tillbehör som sprutor och kanyler.

Inköp och åtkomst

Möjligheterna är många för att skaffa preparaten. Vanligt bland ungdomar är att man får något preparat av en kompis. På internet finns försäljningssidor eller så sker inköpen i ett annat land. När det gäller internet och egna inköp i utlandet så skickas preparaten med post- och kurirverksamheten. Preparaten har anpassats från att från början ha varit tabletter till att nu finnas i pulverform för att tablettformen inte ska avslöjas i ett vanligt brev. Det är både färdiga produkter och aktiva substanser till egentillverkning som säljs. Det mesta av råsubstanten kommer från Kina och Indien.

Ursprung och tillverkning

De dopningsmedel som tillverkas är i grunden legalt tillverkade läkemedel som produceras i princip över hela världen. Dock så förekommer även en omfattande illegal tillverkning av dopningsmedel, både i Sverige och utomlands. Kina och Pakistan är länder som har distribuerat ”råvaror” för tillverkning av dopningsmedel. Tullverket och Polisen gör bedömningen att en stor andel dopningsmedel utgörs av förfälskade preparat som helt eller delvis avviker från originalet. Vanliga avsändarländer för dopningsmedel avsedda för Sverige är länder som Kina, Ryssland, Bulgarien och Spanien.

Förekomst i Sverige

Tillgängligheten av dopningsmedel är stor i landet, mycket beroende på att preparaten saluförs via internet på olika hemsidor som dessutom är marknadsanpassade på ett mycket sofistikerat sätt.

Under de senaste åren har Tullverket och Polisen avslutat två stora dopningsprojekt. Det ena beskrivs i fallstudien här nedan.

Fallstudie

I mars 2013 åtalades en organisation som misstänks ligga bakom storskalig försäljning av dopningsmedel och narkotikaklassade läkemedel. Organisationen som haft en företagsliknande struktur, misstänks ligga bakom ett antal internetbaserade försäljningsidor som sålt dopningsmedel och narkotikaklassade läkemedel till kunder i hela Norden, men främst till Sverige. Organisationen har tagit emot beställningar från internet, tillverkat preparat, sett till att frakten av preparaten fungerat och använt sig av ett 30-tal målvaktsskonton för inköp och finansiering av smuglingen. Företagsstrukturen är uppbyggd så att de som ingått inte känner till vilka som jobbar eller vad man jobbar med.

Råvaran eller den färdiga produkten har skickats från Kina och Pakistan först till England sedan till Tyskland och vidare med falsk adress till Sverige med kurirtrafiken. Paketet med falsk adress går inte att leverera till någon adressat och skickas vidare till Brevia. Där hämtas paketet av en person som omadresserar paketet till en ny mottagare i Sverige vilken hämtar och omadresserar och skickar till en ny mottagare som behåller paketet eller skickar vidare till en ny adress.

Tullverket och Polisen har i ärendet beslagtagits cirka 4,7 miljoner enheter dopningsmedel, cirka 160 000 st narkotikaklassade tabletter samt cirka 2,5 kilo narkotikaklassat läkemedel i pulverform. Genom den e-posttrafik som ingått i ärendet har ytterligare cirka 6 miljoner enheter dopningsmedel och cirka 330 000 st narkotikaklassade tabletter kunnat knytas till organisationen. Försäljningen av illegala preparat har haft en omsättning på minst 50 miljoner kronor. Tillgångar för 7 miljoner kronor har säkrats i Sverige och Spanien.

Prisbild*

Anabola steroider, ampuller	1 ml: 50–100 kr	2 ml: 90–110 kr	10 ml: 400–700 kr
Anabola steroider, tabletter	5 mg: 1–4 kr	10 mg: 3–10 kr	50 mg: 15–50 kr
Anabola steroider ren substans, inköp Kina			100 g: 120–1 500 \$
Tillväxthormon	16 IE: 700 kr		36 IE: 1 200 kr

* Prisexempel på gatan i storstad, mindre mängder. Se även aktuella hemsidor.

Cannabispreparat

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

Det finns många olika cannabisprodukter. Det ger en omfattning och efterfrågan på cannabis som alltså är den vanligaste drogen inom Europas gränser. Cannabis smugglas oftast från produktionslandet Marocko till Spanien och sprids sedan vidare inom Europa.

Men hemodlad cannabis har förändrat marknaden. Cannabis har blivit en produkt som nu med lite odlingsråd från internet går att odla nära konsumenterna. Hemodlade plantor hade på 1950-talet en 2-procentig THC-halt. Idag kan THC-halten ligga på 15–20 procent. Det är ett resultat av en medveten förädling av professionella och entusiastiska hemmaodlare som optimerar odlingsbetingelserna för cannabisplantorna i garderober, på vindar och i källare. Cannabis-

frö finns att köpa lagligt på internet. (Inköp av cannabisfrön är inte olagligt, däremot är framställning och bruket olagligt.) Odlaren säljer till sin närmaste krets. De erfarna äldre missbrukarna röker mindre mängder av det hemmaodlade, eftersom det har en hög THC-halt. Så gör inte de oerfarna, yngre. Därmed missbrukar de en mycket potent marijuana.

Ursprung och tillverkning

Cannabisharts, som utgörs av sammanpressade ”kakor” av den insamlade trögflytande vätskan samt vissa växtdelar från hampaväxtens blad och blomställningar, produceras i huvudsak i Afghanistan, Marocko, Libanon och Indien. Marocko har under en lång tid varit det ledande producentlandet, men det finns numera starka indikatorer på att Afghanistan håller på att ta över denna ställning.

Bild på cannabisplantor. De vanligaste cannabispreparaten är hasch och marijuana. Alla cannabispreparat innehåller det narkotiska ämnet THC. Ämnet är fettlösligt och stannar i kroppens fettvävnader lång tid efter användandet.

Cannabisharts är en av flera beredningar som har sitt ursprung i växten hampa (*Cannabis sativa*). Den juridiska termen är cannabisharts och kan också benämnas ”haschisch” eller ”hasch”. Andra beredningar med ursprung i hampa är marijuana (se särskild redovisning) eller cannabisextrakt (hascholja). Den viktigaste narkotiska aktiva substansen i cannabisberedningar är delta-9-tetrahydrocannabinol (THC). Dessutom förekommer andra aktiva substanser som bidrar till rusupplevelsen vid missbruk. Produktionen av hampa som i huvudsak sker för legala syften (tillverkning av rep, kläder med mera) är vida spridd över världen.

Marijuana utgörs av de ovanjordiska torkade växtdelarna av växten hampa (*Cannabis sativa*) och då i första hand de späda toppbladen samt honplantans blomställning. Koncentrationen av den aktiva substansen delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) varierar från några få procent upp till omkring 20 procent beroende på frökvalité, växtplats, växtbetingelser och från vilken del av plantan som preparatet härrör. Den högsta koncentrationen av THC återfinns i honplantans blomställningar. Tidigare har inhemska odling av marijuana i Sverige inte förekommit i någon större omfattning, men de sista åren har en markant ökning skett. Flera större både

utomhus- och inomhusodlingar har påträffats. Frön för illegala odlingar köps vanligtvis via internet, och en omfattande import har kunnat beläggas. Vid inköp via internet lämnas information om hur odlingen kan organiseras och genomföras på effektivaste sätt. Efter ett beslut inom EU kan hampa odlas legalt för kommersiella syften, så kallad industrihampa. Förutsättningarna för att bedriva sådana legala odlingar är strikt reglerade och kräver ett särskilt tillstånd. De odlade plantorna får högst innehålla 0,2 procent THC.

Förekomst i Sverige

Cannabisharts finns tillgängligt i hela Sverige och missbruket sker på alla samhällsnivåer och i alla åldersklasser. Cannabis är det vanligaste missbrukade preparatet i Sverige och i världen. Cannabis spelar fortfarande en viktig roll som inkörsport till andra typer av drogmissbruk.

Tidigare förekom inte **marijuana** i någon stor utsträckning i Sverige, men de sista åren har missbruket av marijuana blivit betydligt vanligare.

Syntetiska cannabinoider

Trenden idag går mot att de unga missbrukarna går ifrån den biologiska cannabisen och intresserar sig mer och mer för de

Prisbild*	kr/g	kr/kg
Cannabis	100–120	20 000–50 000
Medianvärde**	100	38 000
Marijuana	25–120	25 000–30 000
Medianvärde**	100	35 000
Spice		100

* Priset kan variera mycket beroende på kvalitet och lokala avvikelser. Priset på Spice är jämförbart med cannabisharts.

** Medianvärde enligt CAN Rapport 132, Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988–2011.

kemiskt tillverkade substanserna. Spice har blivit mycket vanlig och sedan den lanserades i Europa 2004 har den uppenbart saluförts med inriktning på unga människor. Spice säljs i små påsar som røkmix eller örtblandning och beställs via internet. Spice beskrivs på hemsidorna som legalt, roligt, diskret och naturligt, och presenteras under fantasirika namn som exempelvis ”Jamaican gold”, ”Spice diamond”, ”Black widow”. Gold betyder att produkten är lite starkare och ger bättre effekt. Påsarna påminner om tuggummiförpackningar och levereras snabbt och enkelt med posten. Mycket av produkten kommer in över Arlanda. Det beslagtas både färdiga förpackningar med Spice och pulver som kan användas till tillverkning av Spice.

Tillverkningen av Spice är en enkel process som kan utföras i hemmamiljö. Ingredienser finns på nätet att köpa och receptet är kryddblandning + pulver + aceton. Exempel på aktiva ingredienser som kan tillsättas kryddblandningen är CP 47,497, HU-210, JWH-007, JWH-018, JWH-200 (alla dessa är narkotikaklassade). Varje substans ger olika rus allt efter vad som efterfrågas. När den aktiva ingrediensen klassas som olagligt byter tillverkaren ut den mot någon liknande med samma effekt, byter namn på påsen och den kallas laglig igen på nätet.

Ursprung och tillverkning

Syntetiska cannabinoider framkallar cannabisliknande effekter efter intaget. Enligt vissa rapporter är vissa syntetiska cannabinoider mer potenta än den verksamma substansen i cannabis (delta-9-THC). Syntetiska cannabinoider kan förekomma i olika kryddblandningar benämnda Spice. Flera olika namn påträffades när Spice introducerades, t.ex. ”Spice Silver”, ”Spice Gold”, ”Smoke”. Det kan också inköpas i form av i pulver, vilket

blivit allt vanligare. Man tillverkar sedan sin egen røk-mix genom att lösa pulvret och därefter sprejat lösningen på något växtmaterial (gräs eller ört). Tillverkningen av syntetiska cannabinoider sker i illegala laboratorier världen över. Kemiska prekursorer som används vid denna tillverkning inhandlas från kemileverantörer, där länder som Kina och Indien är vanligt förekommande. Det är även vanligt att en viss syntetisk cannabinoid förekommer tillsammans med andra i en och samma blandning av växtmaterial. Spice-produkterna röks på samma sätt som cannabis, men det har även inkommit rapporter om att man har inhalerat eller intagit preparatet genom oral konsumtion.

Förekomst i Sverige

Missbruk av syntetiska cannabinoider förekommer över hela landet. Norra delarna av landet rapporterar en viss ökning av Spice (røkmixer) de senaste åren.

Fallstudie I

Tidigt på morgonen kom en holländsk dragbil på Öresundsbron. Föraren var på väg till Stockholm och skulle hämta en trailer på en firma i Södertälje. Tulltjänstemannen gick runt dragbilen och kontrollerade reservhjulet som tydligen var nykrängt. Däcket monterades av och det vägde betydligt mer än vad ett lastbilsdäck brukar väga. I däckets fanns 9 225 gram amfetamin och 87 476 gram cannabisharts i småpaket.

Detta var upptakten till att en huvudman i Nederländerna kunde avslöjas. Huvudmannen hade organiserat två transporter av narkotika som smugglades med lastbilar. En transport till Norge och så den som upptäcktes på Öresundsbron.

Huvudmannen hade vid första körningen engagerat en lastbilschaufför att köra en inter-

nationell transport till Norge. Huvudmannen lastade själv lastbilen på godsanläggningen och körde hem och parkerade bilen. Dagen efter körde han till en plats där han bestämt träff längs vägen med lastbilschauffören som fortsatte resan till Norge. I Norge kontrollerades lastbilen och bland godset, tre rader in, fanns tre lastpallar med 361 kg cannabis.

Chauffören dömdes i Norge till fängelsestraff. Huvudmannen dömdes i Sverige till fängelse i 14 år och utvisning. Chauffören av transporten över Öresundsbron dömdes till fängelse i 10 år.

Fallstudie II

En man hade under tiden 1 december 2010–11 februari 2011 i stor omfattning framställt narkotika avsedd för försäljning och missbruk. Han hade i sin bostad i Göteborg framställt drogen spice, vilket rört sig om ett växtmaterial preparerat med den syntetiska cannabinoiden JWH-018. Mannen hade under ovan nämnda tidsperiod sålt Spice till kunder i Sverige via internet och via sin hemsida. Kunderna har via hemsidan beställt Spice-produkten benämnd ”Escape” och betalat

in pengar på mannens plusgirokonto. Under tidsperioden hade mannen framställt minst 13 523 gram av sin produkt ”Escape”. Han har av denna mängd överlåtit 13 068 gram till sina internetkunder. Den 11 februari 2011 hade mannen i sin bostad i Göteborg ytterligare totalt 464 gram JWH-018 i syfte att tillverka 12 402 gram ”Escape”. Av nämnda mängd pulver har 23,45 gram vid analys visat sig innehålla så pass hög halt av det narkotikaklassade preparatet JWH-018 som 97,3 procent. Brottet är grovt med hänsyn till att försäljningen bedrivits yrkesmässigt och i stor omfattning samt då innehavet avsett en särskilt stor mängd narkotika.

Mannen har enligt tingsrättens bedömning marknadsfört mot en yngre kundkrets samt enligt egen uppgift varit beredd att ge rabatter till den som köper stora mängder. Han har också låtit flera personer testa produkten utan närmare kännedom om dess effekter, för att därigenom få marknadsföring. Tingsrätten anser därför sammantaget att fängelsestraffets längd bör bestämmas till 5 år och 6 månader.

Narkotikaklassade läkemedel

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

Narkotikaklassade läkemedel finns tillgängliga på läkemedelsförsäljarnas hemsidor på internet. Fler och fler unga människor använder sig av denna typ av narkotika. De handlar, tipsar varandra och byter tabletter via internet.

Tullverket beslagtar mycket narkotiska läkemedel och allra mest i post- och kurirtrafiken. Benzodiazepinerna är vanligast. Preparaten har varunamn som Stesolid, Valium och Sobril plus ett otal andra preparat som är sömnmedel och ångestdämpande i samma kategori. Två andra vanligt förekommande grupper är zopiklon med varunamne Imovane eller zolpidem med varunamnet Stilnox som är ett läkemedel liknande sömnmedel.

Bromazepam som tillhör barbitureraterna är också ett vanligt preparat och bland de syntetiska opiaterna är det tramadol som beslagtas mest men även oxazepam samt olika kodeinpreparat och metadonpreparat

Ursprung och tillverkning

Narkotikaklassade läkemedel tillverkas legalt inom läkemedelsindustrin över hela världen.

I takt med att kontrollen av de legalt tillverkade narkotikaklassade läkemedlen ökat har en illegal tillverkning tagit vid. De senaste åren har även illegal tillverkning skett i Sverige, ofta utifrån aktiva substanser som smugglats ifrån Kina eller Indien.

De i särklass vanligaste preparaten på den illegala marknaden är de så kallade bensodiazepinerna. Dessa är sömnmedel, lugnande

Tullverket beslagtar mycket narkotiska läkemedel och allra mest i post- och kurirtrafiken. Benzodiazepinerna är vanligast. Bilden är från ett beslag av ca 950 gram bensodiazepiner.

och ångestdämpande substanser som förekommer i en mängd olika preparat. Andra narkotiska läkemedel är bland annat syntetiska opiater, där Tramadol, Metadon och Subutex är vanliga.

Förekomst i Sverige

Läkemedelsmissbruket är mycket utbrett i Sverige. Bensodiazepiner finns allmänt på den illegala marknaden över hela landet. Några vanliga varunamn i denna grupp är Diazepam, Stesolid och Sobril. Syntetiska opiater i form av Tramadol, Metadon, Subutex förekommer mer eller mindre i större delen av landet. Även missbruk av fentanyl i form av plåster har gjort sig gällande på missbruksmarknaden. Subutex har minskat i vissa delar av landet, mycket beroende på att ett liknande preparat vid namn Suboxone, har ersatt detta preparat.

Fallstudie

En tidig kväll i Trelleborgs hamn anlände till färjeläget en busstransport från Rumänien. Bussen skulle vidare via Malmö med slutmålet Stockholm. När bussen kontrollerades, hittades en rosa resväska som innehöll ett stort antal Klonazepam, Alprazolam och Zopiklontabletter. Först ville ingen kännas vid väskan. Efter ett tag kom någon på att

den måste tillhöra den passagerare som klev på vid ungerska gränsen, och som först ville skicka en väska med bussen, och när inte det gick, motvilligt följde med på resan. När hennes rosa resväska fick en adresslapp med namn påklistrad så tog hon bort den innan väskan lades i bagageutrymmet.

Bland bussens andra resenärer fanns en kvinna som också hade stigit på vid gränsen mot Ungern och eftersom hennes bagage var så tungt hade hon lastat alla sina väskor på en bagagekärra inför kontrollen i Trelleborg. Hennes bagage innehöll också en stor mängd Klonazepam- och Alprazolamtabletter.

Totalt beslagtogs 58 620 tabletter tillhöriga gruppen benzodiazepiner och 1 100 zopiklontabletter.

Kvinnorna sa senare vid förhören att de helt saknade kännedom om tabletterna som de medförde i väskorna. De menade att de bägge två oberoende av varandra blivit ombedda att ta med dessa tunga väskor till Sverige och inte hade frågat varför väskornas ägare inte kunde ta väskorna själva till Sverige.

Ystad tingsrätt dömde kvinnorna för grov narkotikasmuggling till 1 år och 8 månader respektive 2 år i fängelse. Båda blev utvisade ur riket till 2022.

Prisbild*

Bensodiazepiner, 1 tablett	15–50 kr/tablett
Bensodiazepiner, >500 tabletter	10 kr/tablett
Subutex	100–300 kr/tablett
Fenazepam	250–500 kr/g
Metadon	230–360 kr för 90 mg

* Lokal avvikelser förkommer. Priset på Suboxone är generellt något lägre än för Subutex.

Preparat som är under kontroll i lagen om vissa hälsofarliga varor

Smugglingsmodus, metoder och smugglingskedjan

Vi har tidigare på narkotikamarknaden haft välbekanta preparat och substanser som den svenska lagstiftningen noga har reglerat och klassificerat. Så är det inte längre. Nu finns det en marknad för mängder av nya olika kemiska preparat och substanser användbara till missbruk. Skulle någon substans bli klassad som hälsofarlig eller som narkotika, så kommer det en ny på marknaden och de internetbaserade butiker som säljer substanserna blir bara fler och fler. Att i detta läge hinna upp marknaden och få de farliga syntetiska substanserna klassade och olagliga kräver mycket arbete, inte

minst därför att kunskap och erfarenhet saknas om substanserna.

Varor som är klassade som hälsofarliga och som Tullverket beslagtar beställs ofta på internet och skickas hem till mottagaren. Detta innebär ett ökat inflöde i post- och kurirtrafiken av dessa varor. Alternativet till att beställa över nätet är att vid resor till olika länder planera för inköpen av varan. Ofta vet man då inte vad preparatet innehåller, utan går efter hur man mår efter intaget. Sedan bestämmer man sig för att skicka hem ett antal brev med preparatet från fiktiva avsändare till olika adresser på hemmaplan för att fortsätta brukandet. I Sverige är det många personer

Tullverket och Polisen kan omhänderta en drog som ännu inte klassificerats som narkotika eller hälsofarlig vara. Lagen som reglerar detta är lag om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser.

födda på 80-talet som använder sig av dessa modus men 90-talisterna kommer starkt.

RC-drogerna är populära rusningmedel eftersom användarna anser att det ger ett lagligt rus som helst ska likna det rus som traditionell narkotika ger. Så är det i fallet TFMPP (3-triflourmetylfenylpiperazin) blandat med BZP (bensylpiperazin). Ruset ger en effekt som liknar MDMA och kallas ”maskdrogen”. Detta namn kan spåras till ett antal av Tullverkets beslag i post- och kurirtrafiken av läkemedelsförpackningar med avmaskningsmedel inom veterinärmedicinen och som innehåller BZP. Läkemedlet säljs inte längre i Sverige.

Ett annat populärt preparat är salvia divinorum, en hallucinogen drog med likheter i ruseffekt med LSD. Paketet med salvia kommer från Nederländerna och innehållet väger runt 4 gram.

Ursprung och tillverkning

De substanser som kontrolleras i lagen är många till antal och tillhör ett flertal olika grupper, till exempel industrikemikalier där GBL (gammabutyrolakton) och 1,4-BD (1,4-butandiol) ingår, växtbaserade droger som salvinorin, samt en stor grupp som utgör syntetiska psykoaktiva substanser, där bland annat syntetiska cannabinoider ingår. De senare uppvisar i många fall kemiska likheter, är kemiska analoger, med flera av de syntetiska substanser som är under kontroll som narkotika. Till exempel kan syntetiska cannabinoider vara klassificerad enligt ”lagen om hälsofarliga varor” eller som narkotika, allt beroende på hur substansens kemiska uppbyggnad är. Gruppen syntetiska psykoaktiva substanser är många gånger framtagna som en forskningssubstans för att utveckla nya läkemedel, men vars bieffekter var så negativa att de inte lämpade sig för medicinsk använd-

ning. En del är enbart framtagna i syfte att försäljas och brukas som okontrollerade droger. De som marknadsför drogerna i fråga har oftast ingen kunskap om drogernas eventuella hälsofarlighet eller övriga möjliga skadeverkningar för den som intar dessa. Köparna intar rollen som ”levande försökskaniner” som tar alla riskerna medan säljarna på ett enkelt och smidigt sätt kan inhämta stora ekonomiska vinster. Flera av de listade substanserna har egenskaper som starkt påminner om narkotika. En del blir sedermera även föremål för en narkotikaklassificering.

Ursprunget för dessa missbrukssubstanser är vanligtvis Kina, men även andra länder förekommer. Många gånger bearbetas och paketeras substansen i något av Europas länder, innan drogen slutligen når mottagaren i Sverige. Tillverkningen eller bearbetningen av dessa missbrukssubstanser sker oftast i en laboriemiljö som uppvisar mycket övrigt att önska. Det är även vanligt förekommande att ett preparat saluförs under en viss beteckning eller namn, men vid en analys utförd av Statens kriminaltekniska laboratorium eller av Tullverkets laboratorium, har den upp-givna substansen visat sig innehålla ett flertal eller till och med ett stort antal olika substanser, förutom den angivna.

En förteckning över varor som ska anses som hälsofarliga varor enligt ”lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor” återfinns på Statens Folkhälsoinstituts hemsida.

Förekomst i Sverige

Preparat som klassats som hälsofarliga varor marknadsförs och saluförs till stor del via internet. Förekomsten på missbruksmarknaden styrs dels av vilka preparat som erbjuds till försäljning, dels hur dessa profileras av testande personer som via internet ”chattar” om sina erfarenheter via diverse ”chattforum”

på nätet. Många av preparaten upphör att saluföras då de blir föremål för en narkotika-klassificering. Tillgängligheten är stor och förekommer i alla delar av landet eftersom inköp vanligtvis alltid kan ske via internet. Även traditionell illegal försäljning av dessa missbrukssubstanser sker över större delen av

landet, speciellt gäller detta drogen ”Spice”, en drog utan medicinsk användning. Drogen utgörs av örtblandningar som vanligtvis blandats med syntetiska cannabinoider, med olika sammansättningar beroende på namn och leverans.

Prisbild*

Spice	100 kr/g
Salvia divinorium	320–450 kr/g
TFMPP	450 kr/g

* Priset anger svensk hemsida eller på gatunivå. Priset på Spice är jämförbart med cannabisharts. Priset kan variera beroende på lokala avvikelser.

Fakta om preparat ”nya psykoaktiva substanser”

Ursprung och tillverkning

Under denna rubrik behandlas de nya psykoaktiva substanser som har narkotikaklassats de senaste åren och som vanligen förekommer på den svenska missbruksmarknaden. Ursprungligen är dessa missbrukssubstanser nya läkemedel eller har använts i experimentsyfte. Dock har de ofta gemensamt att informationen om effekterna är begränsad. Vanliga huvudgrupper av dessa ämnen är fentylaminer, tryptaminer, katinoner, piperaziner, samt syntetiska cannabinoider. Många av dessa har sitt ursprung i Kina eller Indien, men många andra länder har kapacitet att kunna framställa olika missbrukssubstanser i illegala laboratorier. En stor del av dessa nya

substanser är ytterst potenta och det är inte ovanligt att en mängd olika substanser förekommer i ett och samma missbrukspreparat.

Förekomst i Sverige

Vissa av dessa preparat säljs på den illegala marknaden, andra säljs mer öppet som ”Legal highs”. Eftersom marknadsföringen samt distribueringen är mycket effektiv och sofistikerad och dessutom ofta sker via internet, är tillgängligheten och därmed förekomsten stor och därför förekommer dessa preparat i hela landet.

Under 2010–2012 så hade 47 stycken nya psykoaktiva substanser registrerats.

Prisexempel*

Spice	100 kr/g	8 000 kr/100g (JWH122)
MDPV	800 kr/g	
Mefedron	250–300 kr/g	
DXM	20 kr/tablett (250 mg)	
Kratom	5 g: 300 kr	

* Priset anger svensk hemsida eller på gatunivå. Priset på Spice är jämförbart med cannabisharts. Priset kan variera beroende på lokala avvikelser.

BILAGA

NARKOTIKABESLAG 2000–2012

Nationell sammanställning av beslagsmängder och antal beslag som gjorts av Tullverket och Polisen i Sverige under 2000–2012.

KÄLLOR

Kriminaltekniska Laboratoriet (SKL)

Underrättelsesektionen vid RKP

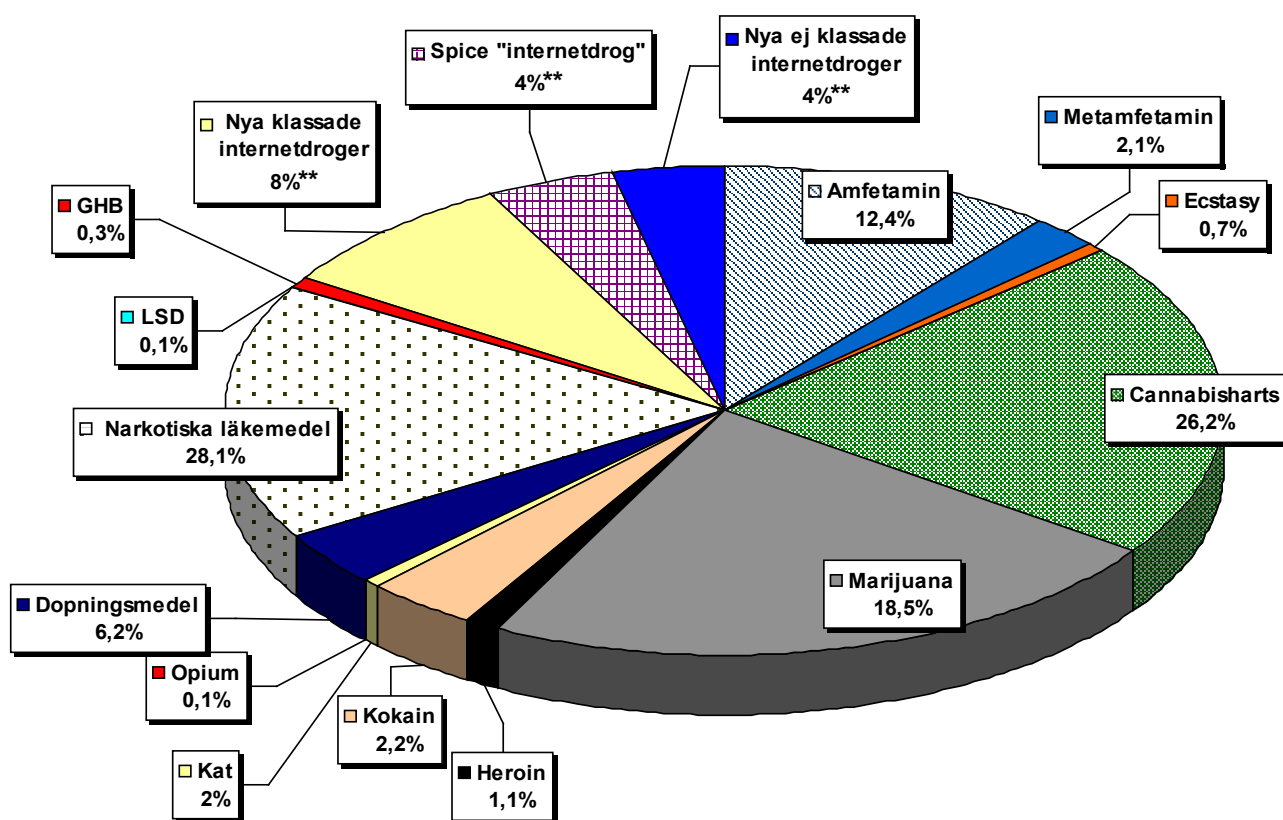
Tullverket

Antal beslag av droger i Sverige 2012

Procentuell fördelning

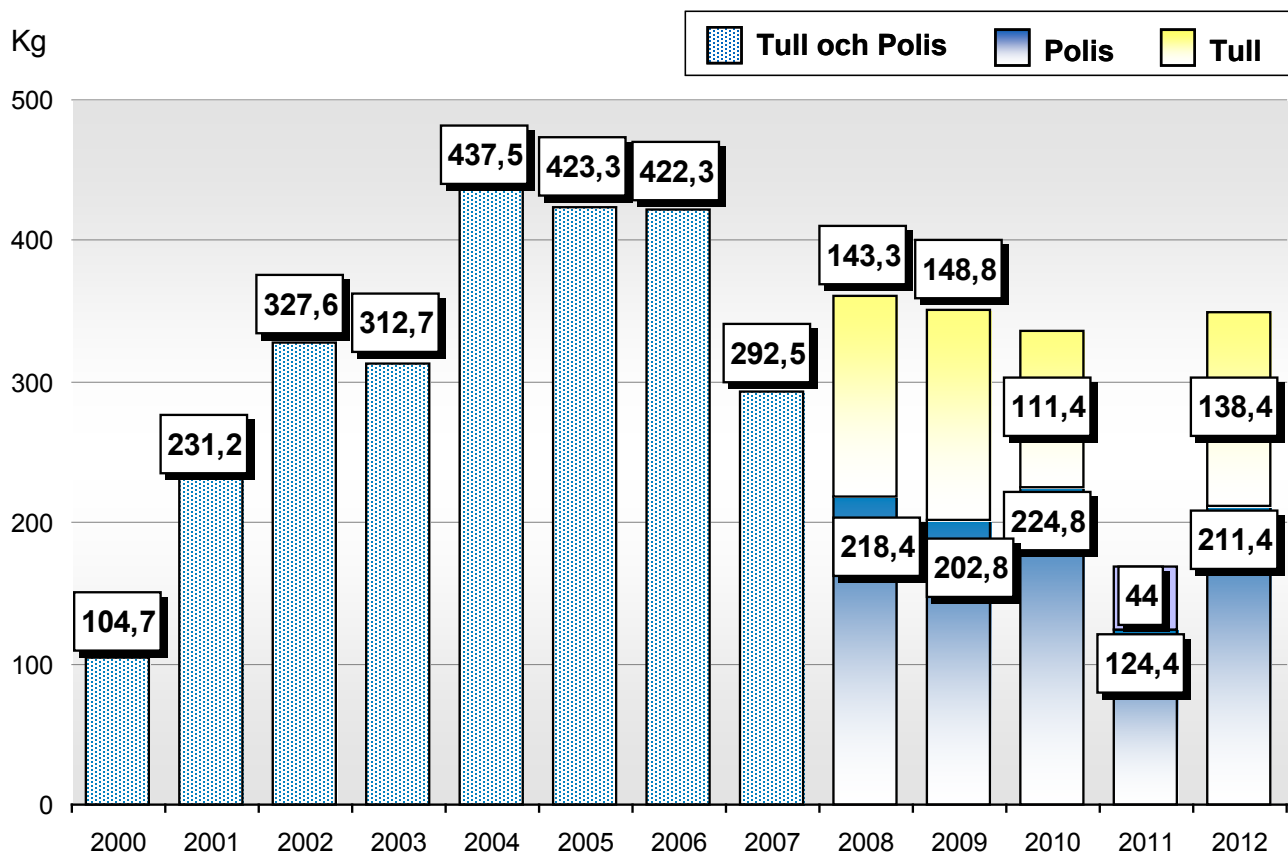
** Den procentuella fördelningen i kategorierna "Nya klassade internetdroger", "Spice internetdrog" samt "Nya ej klassade internetdroger" är endast baserade på Polisens beslag.

Totalt antal beslag: 34 088*

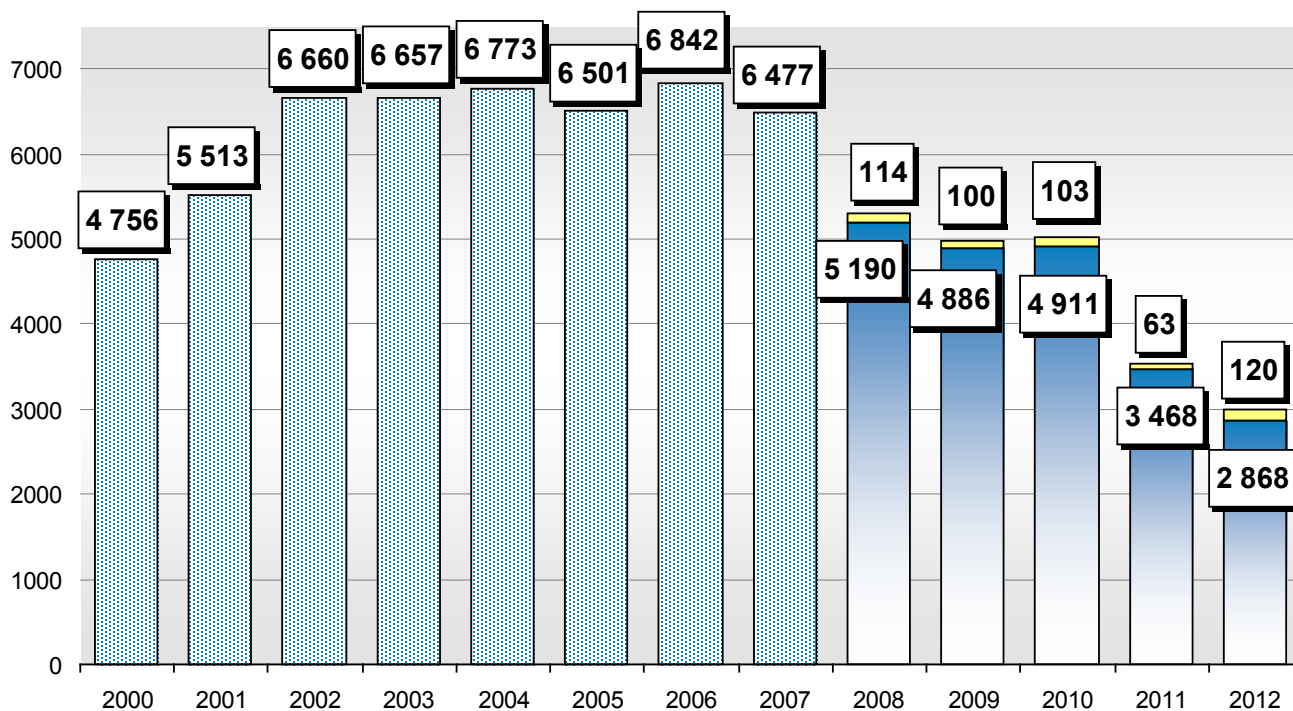
* varav Polisen har gjort 26 412 beslag, och Tullverket 7 676 beslag.

Amfetamin

Mängd i beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

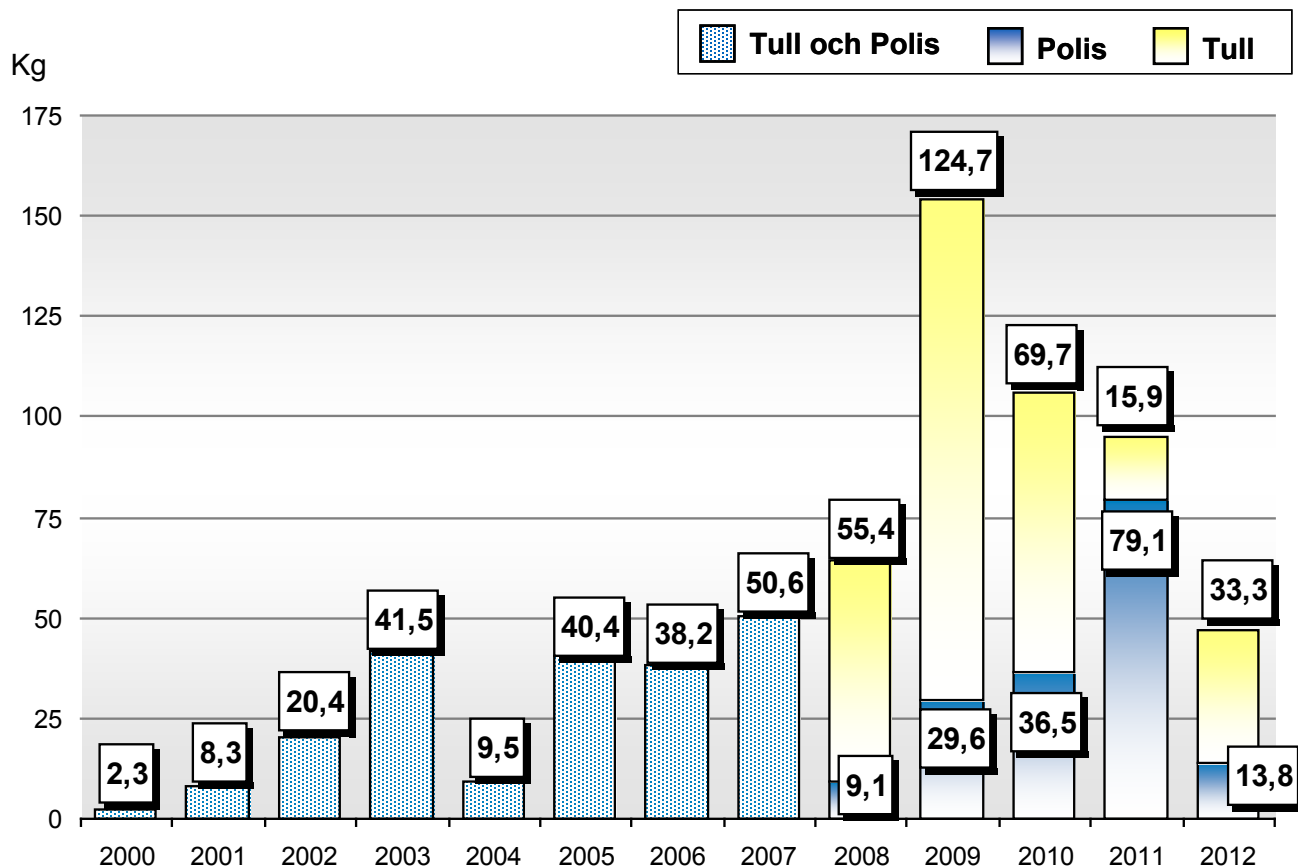
Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

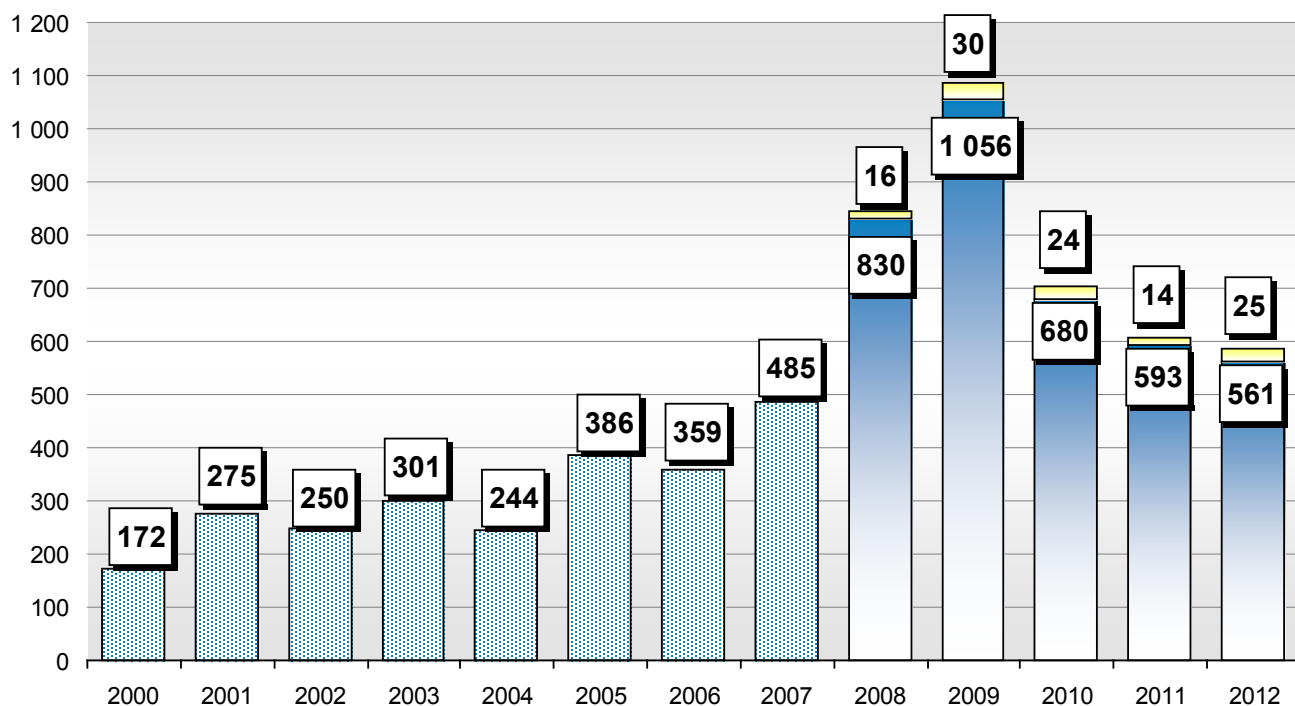
* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

Metamfetamin

Mängd i beslag i Sverige (tull och polis)*

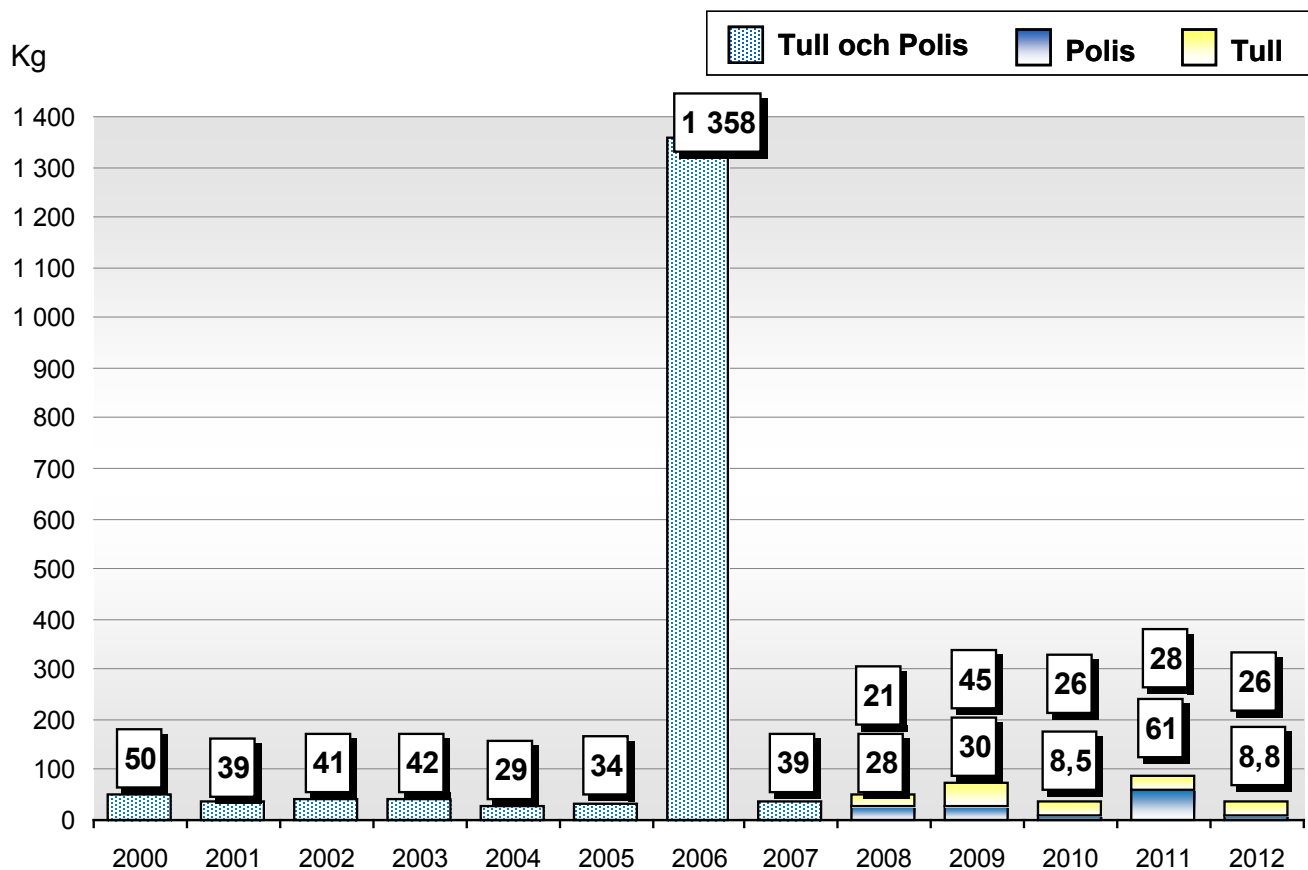
Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

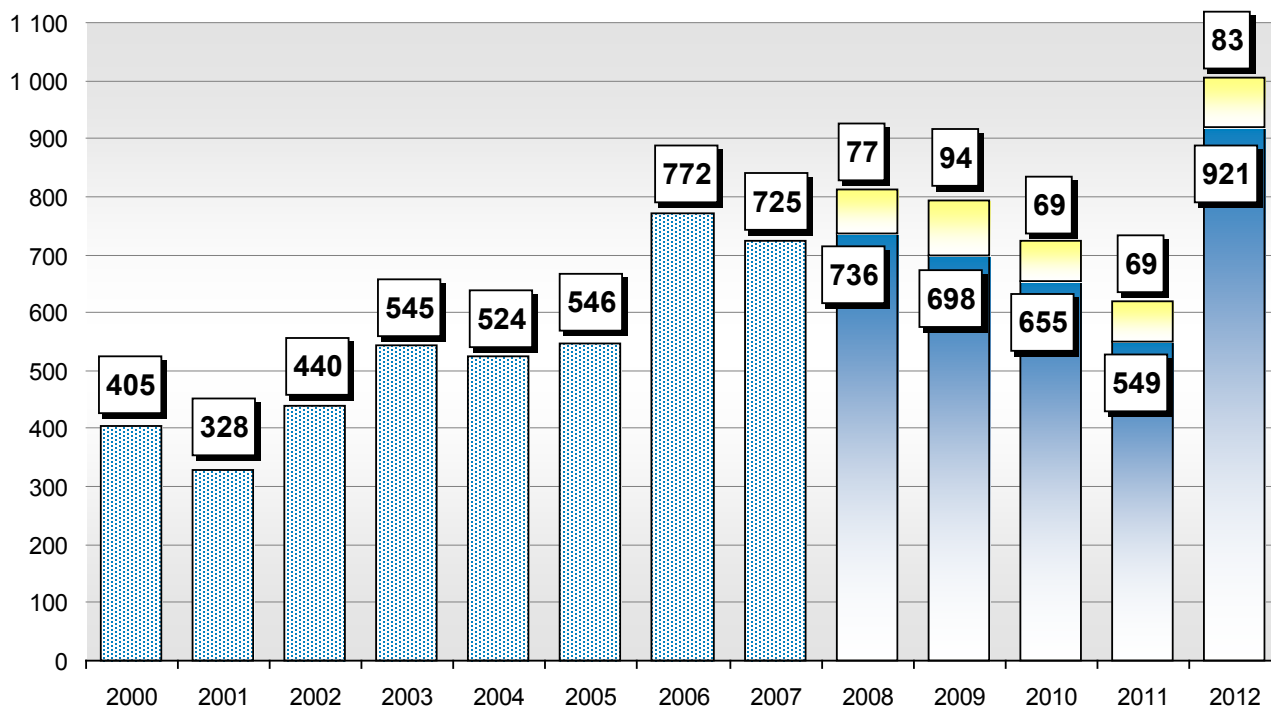
* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

Kokain

Mängd i beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

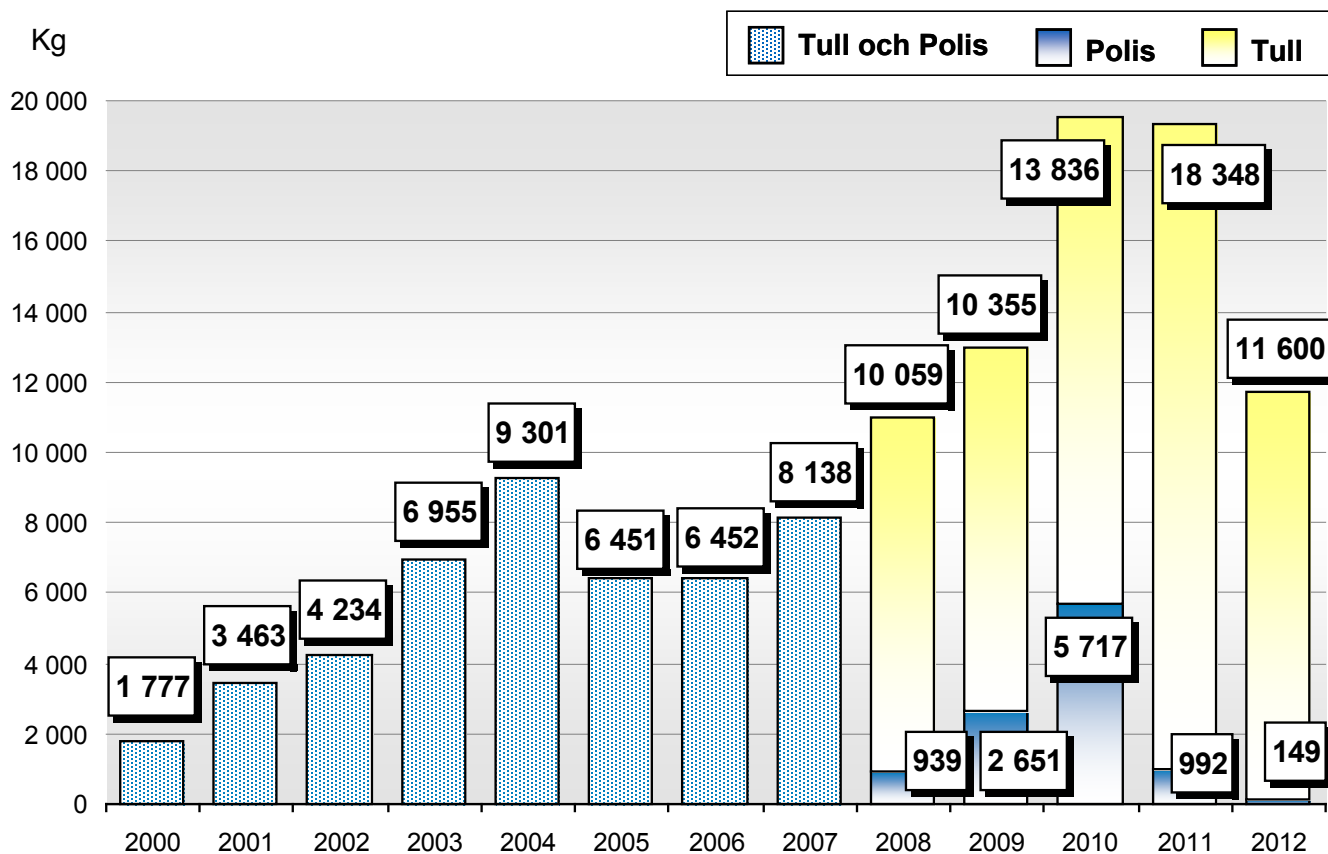
Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

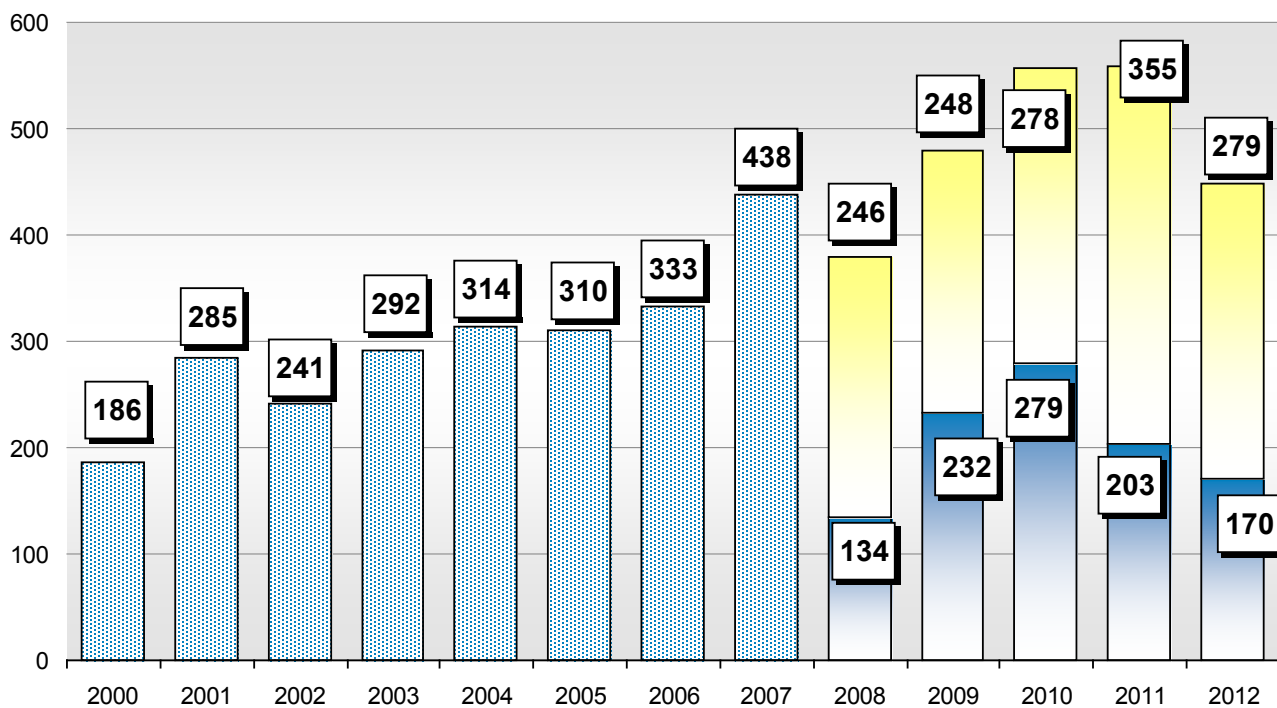
* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

Kat

Mängd i beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

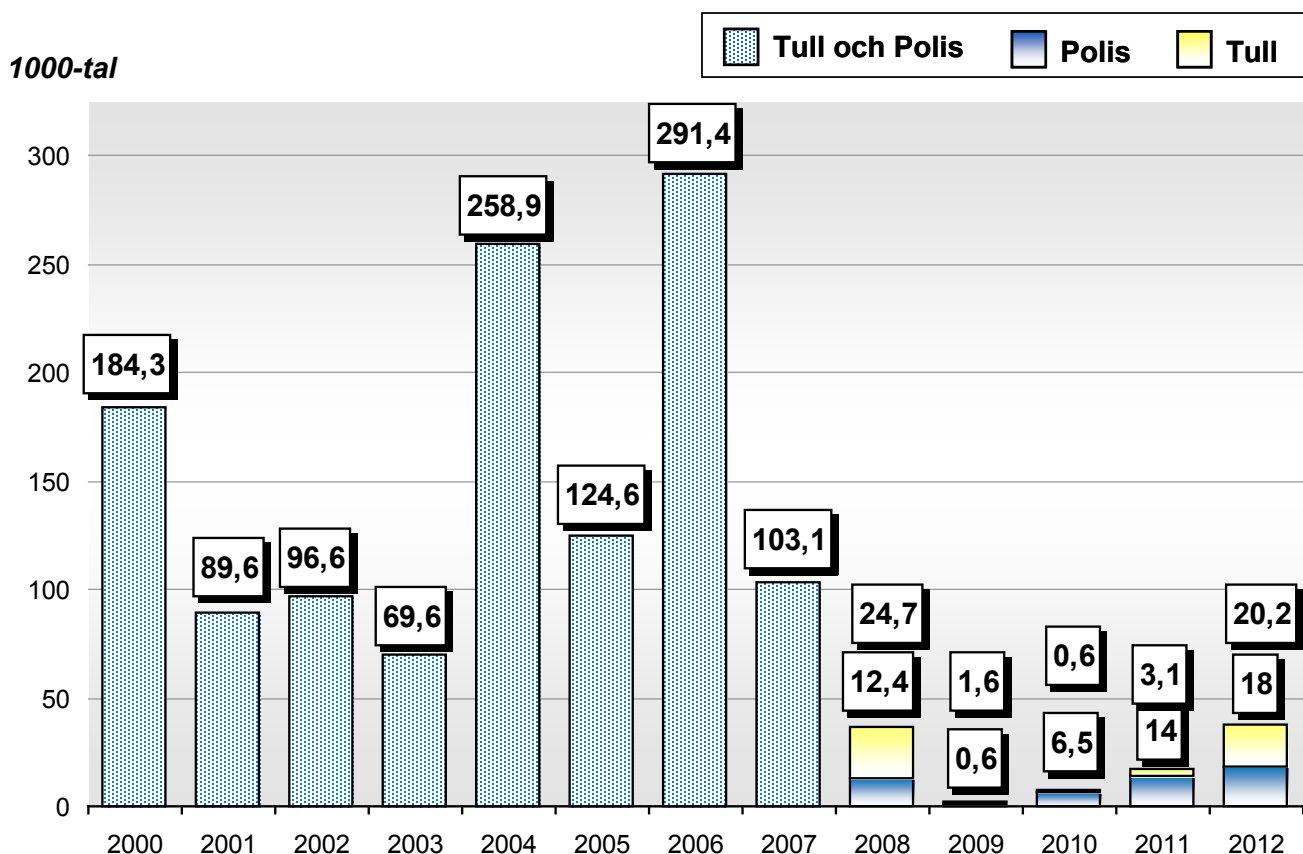
Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

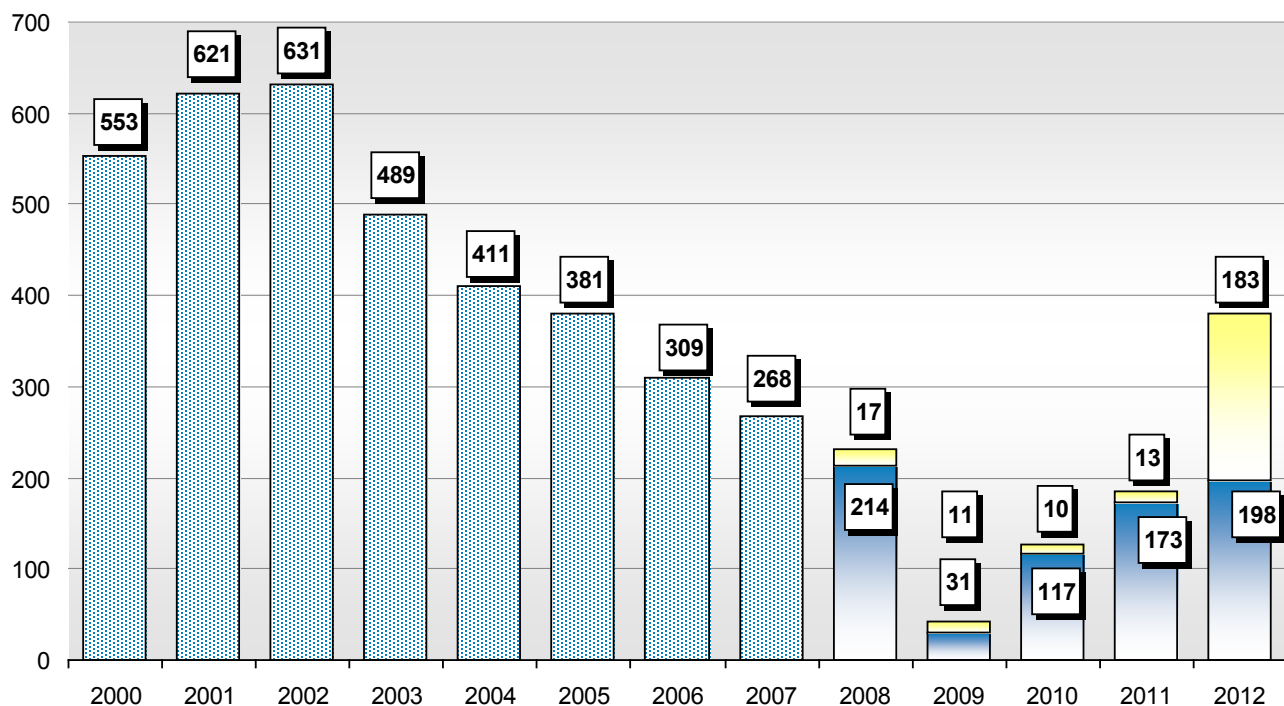
* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

Ecstasy-preparat

Antal tabletter i beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

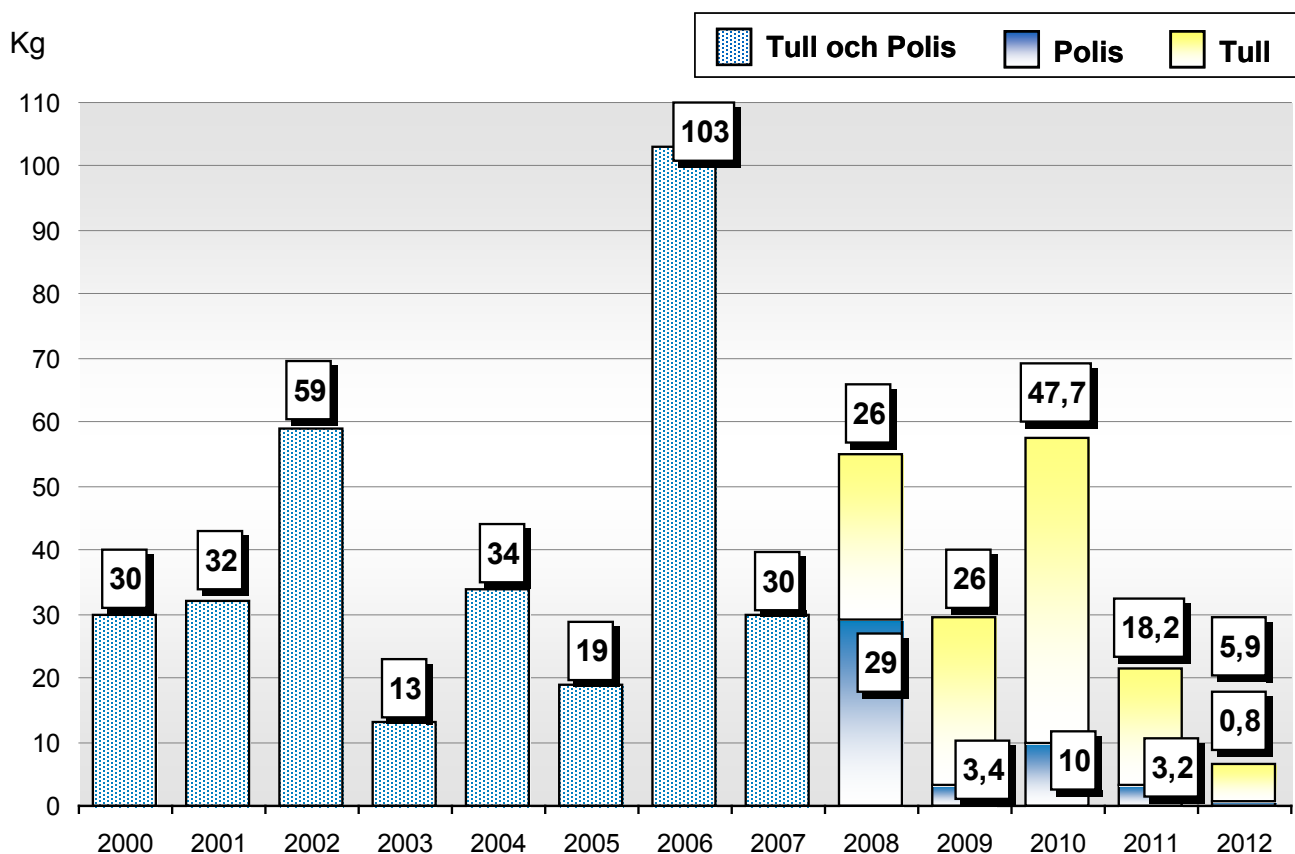
Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

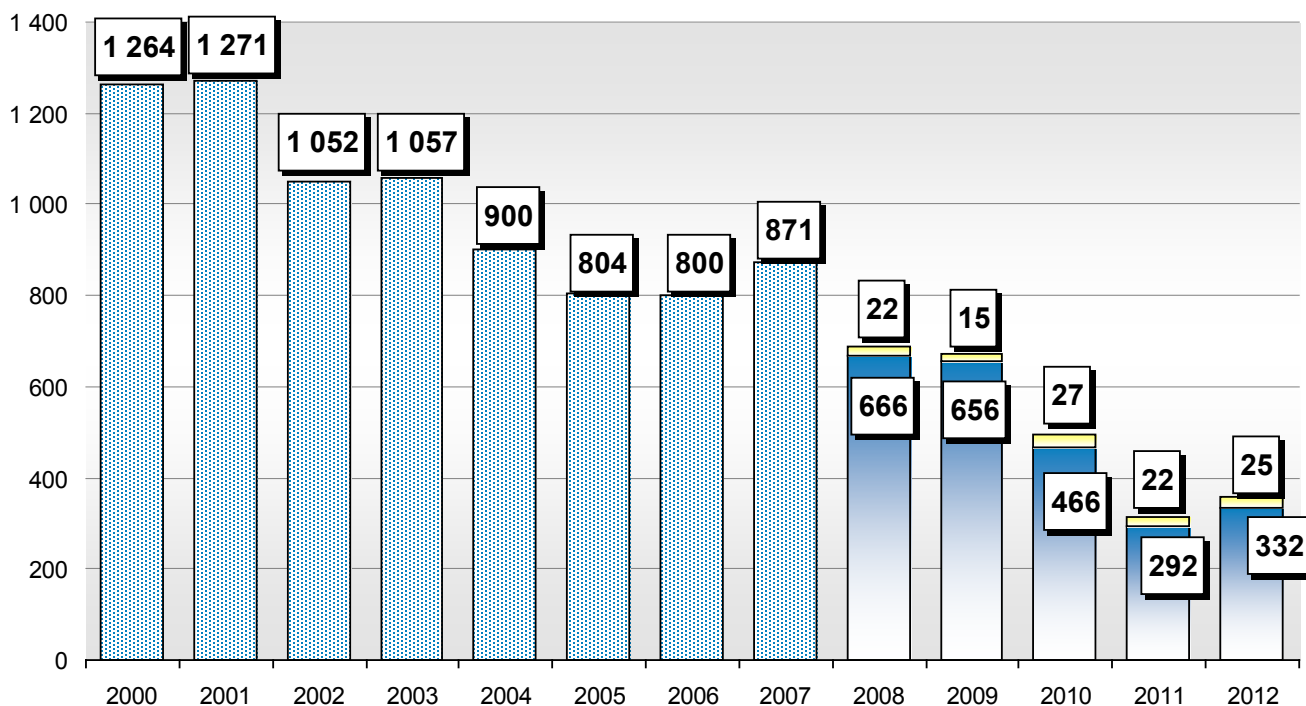
* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

Heroin

Mängd i beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

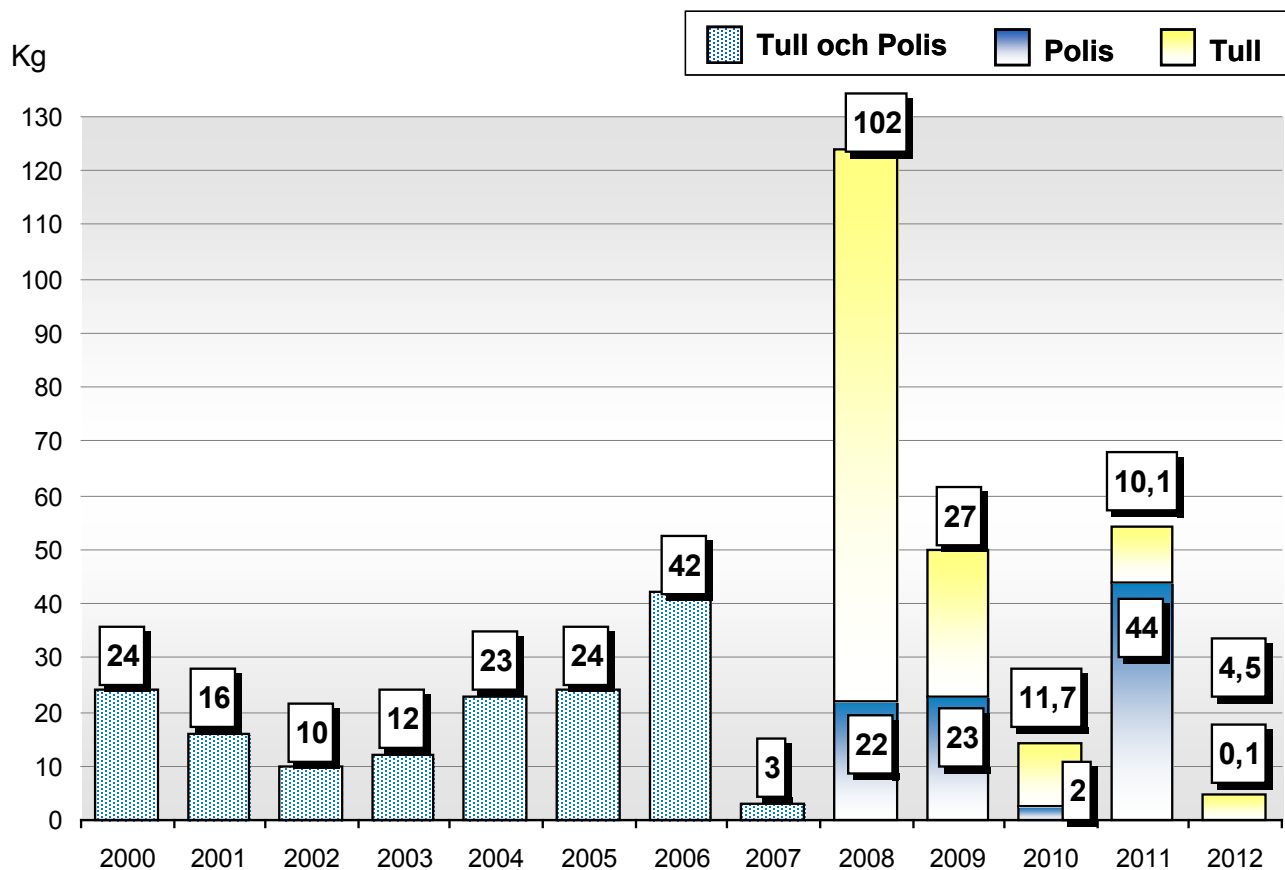
Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

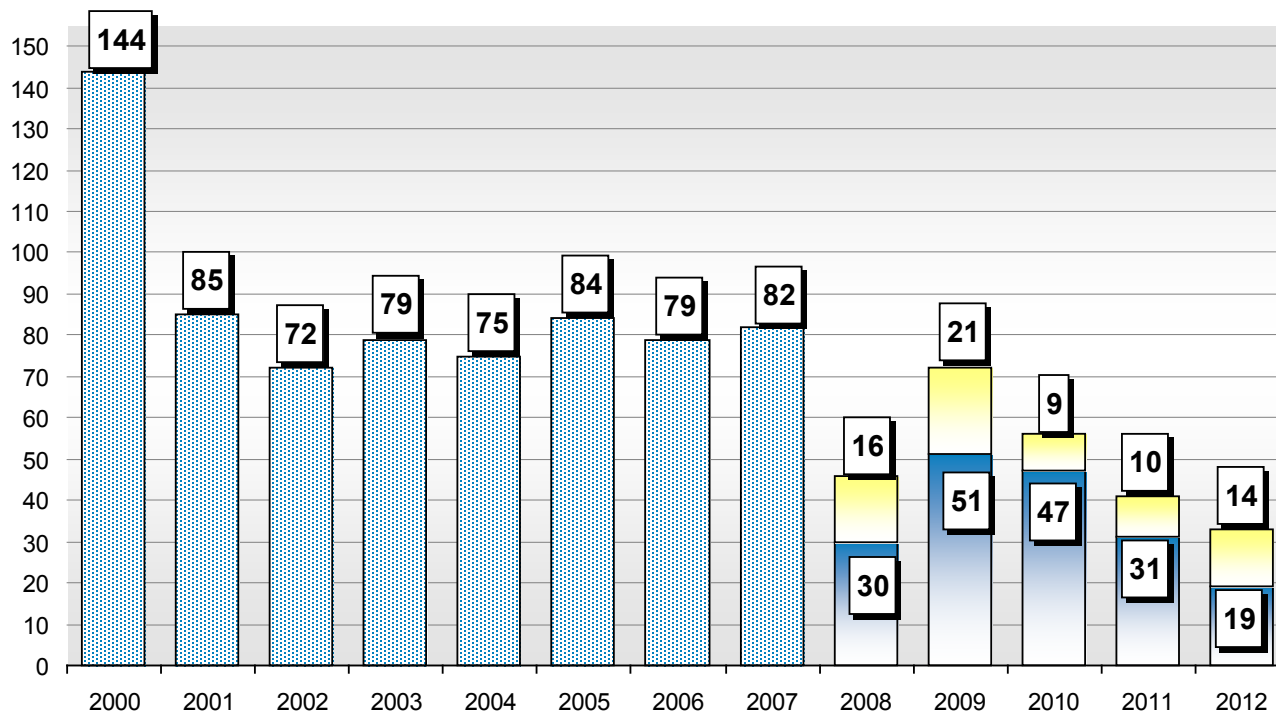
* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

Opium

Mängd i beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

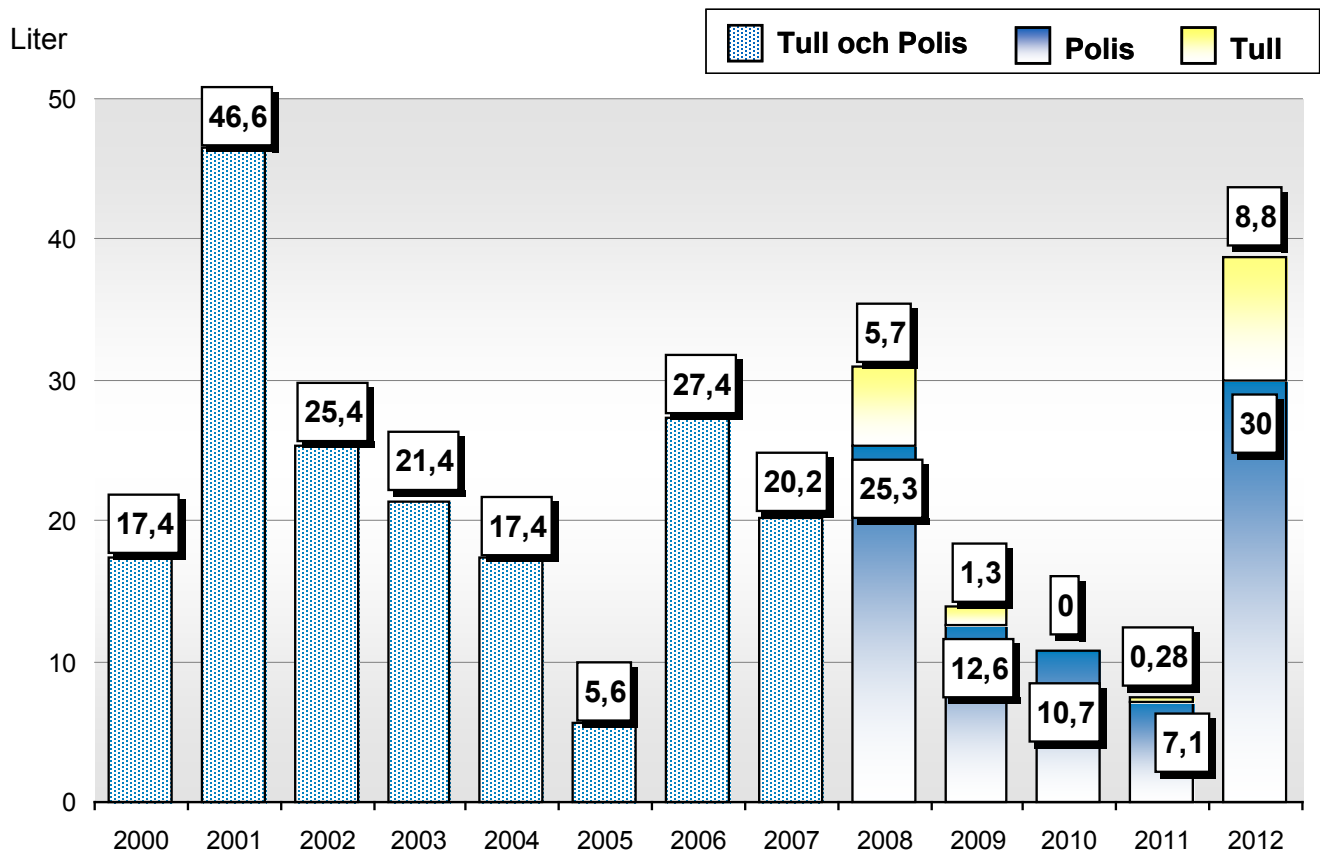

* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

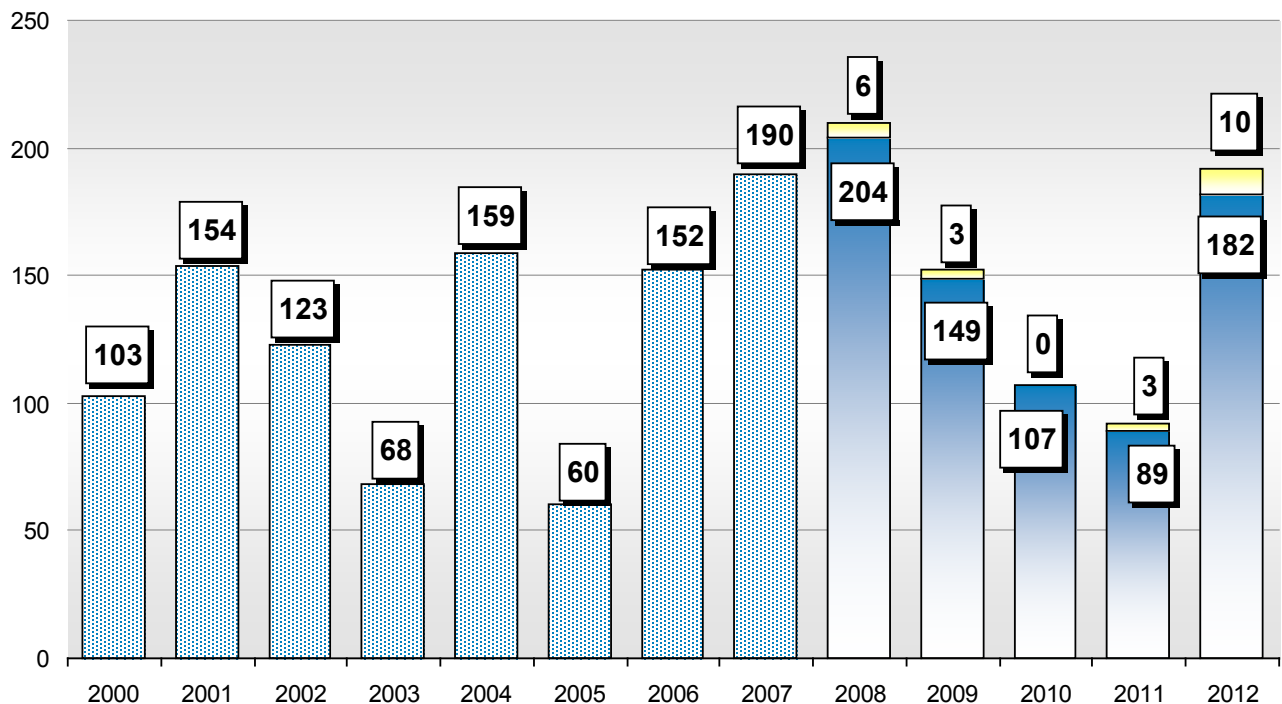

Gammahydroxibuturat (GHB)

Mängd i beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

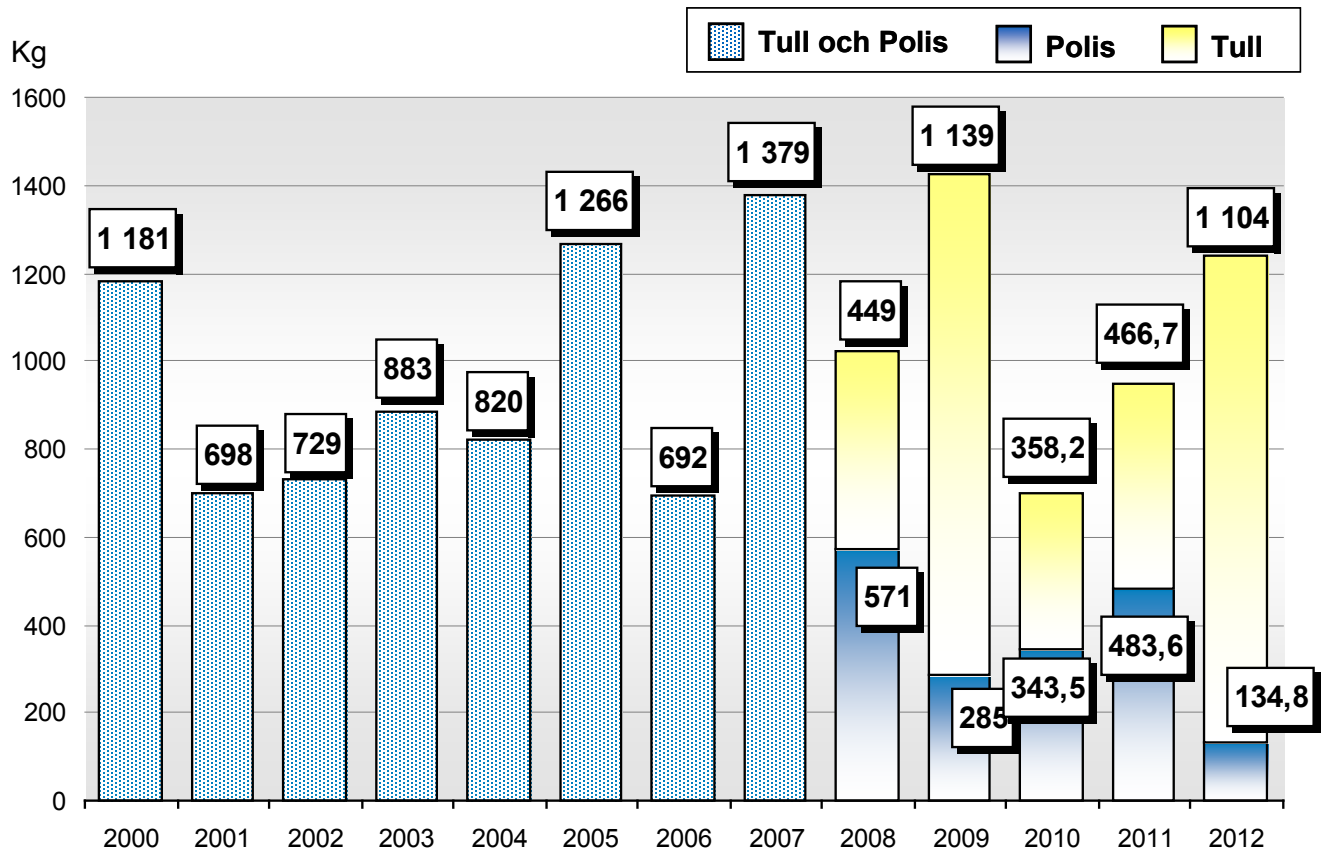
Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

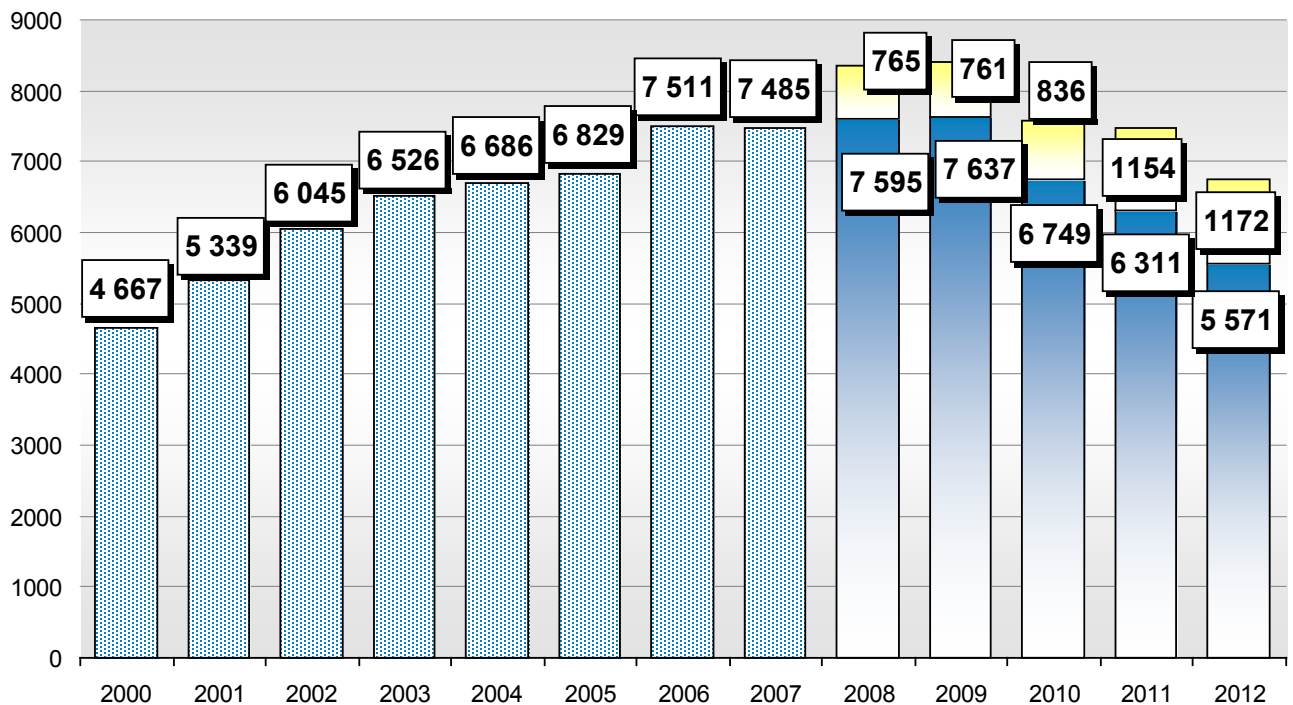
* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

Cannabisharts

Mängd i beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

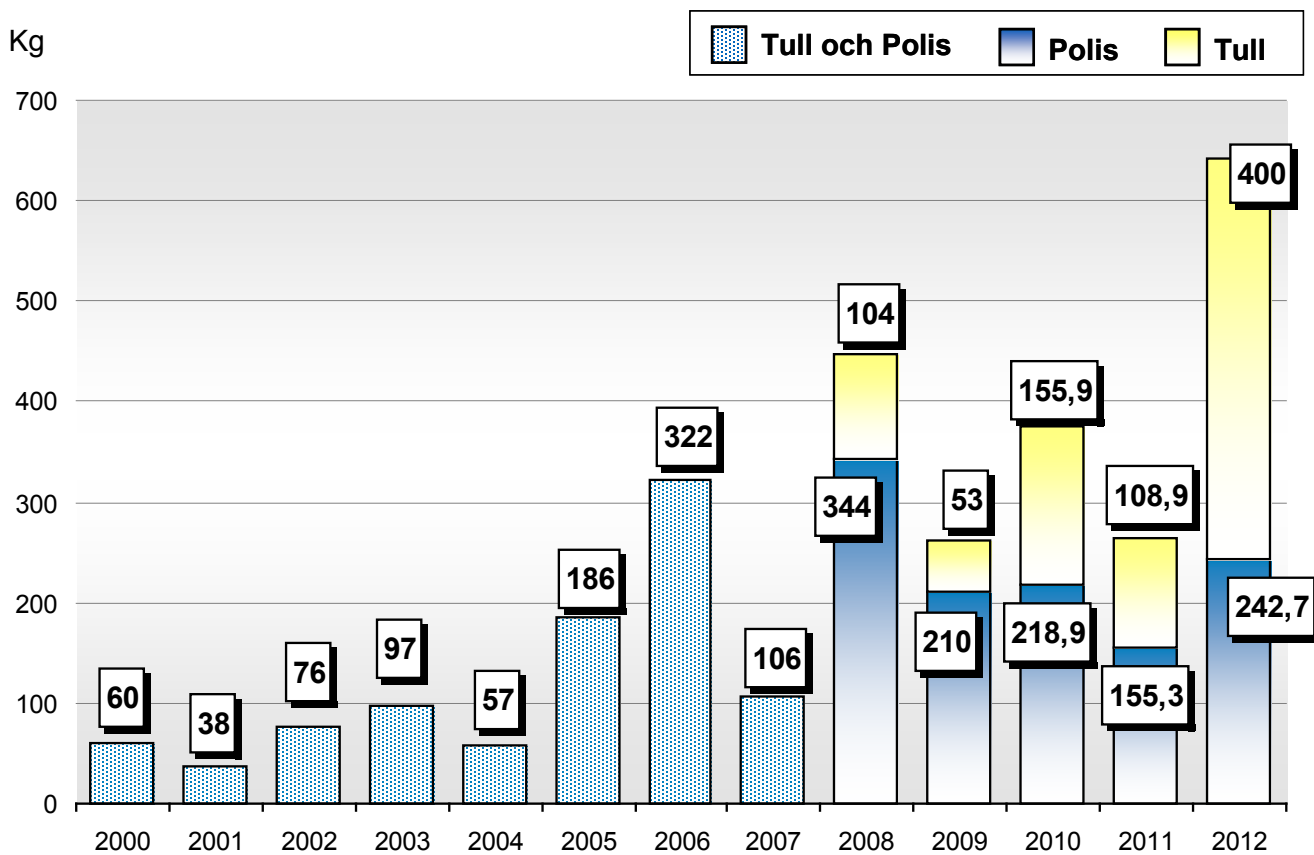
Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

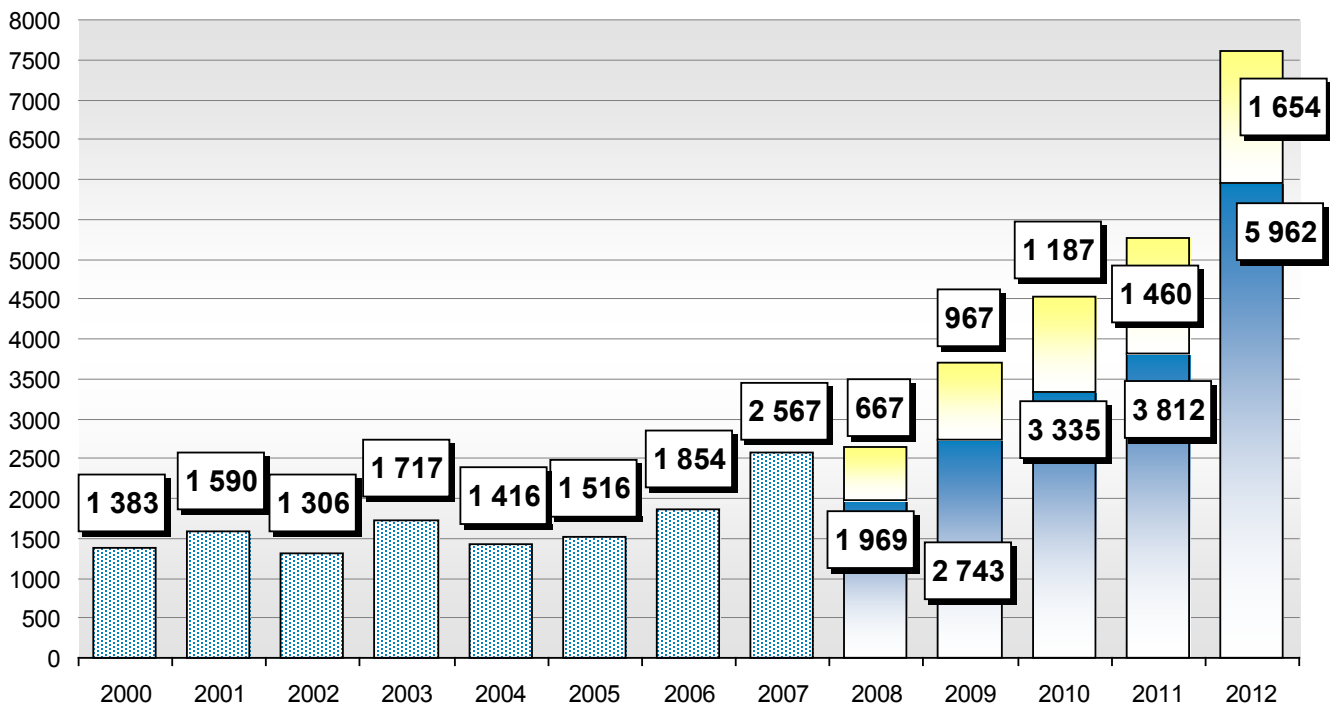
* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

Cannabis växtdelar

Mängd i beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

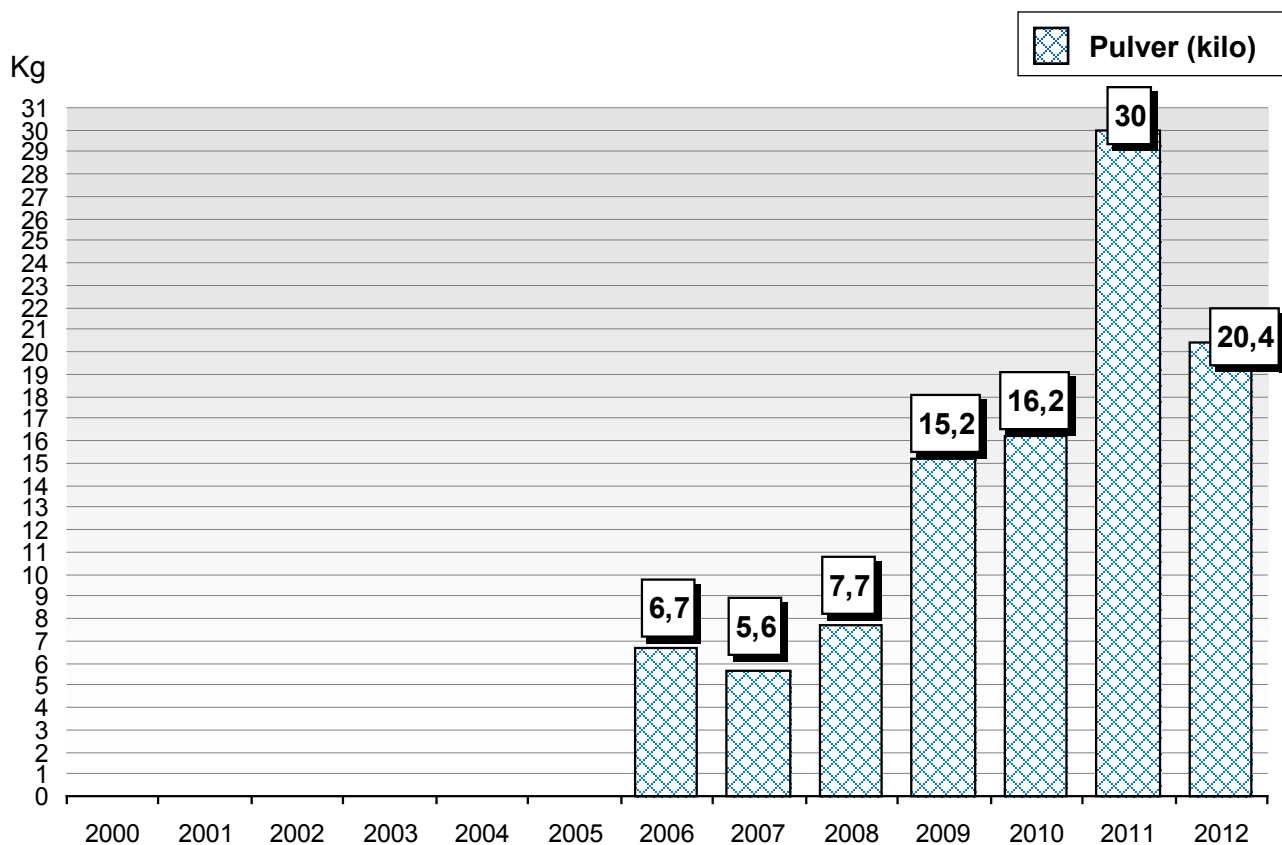
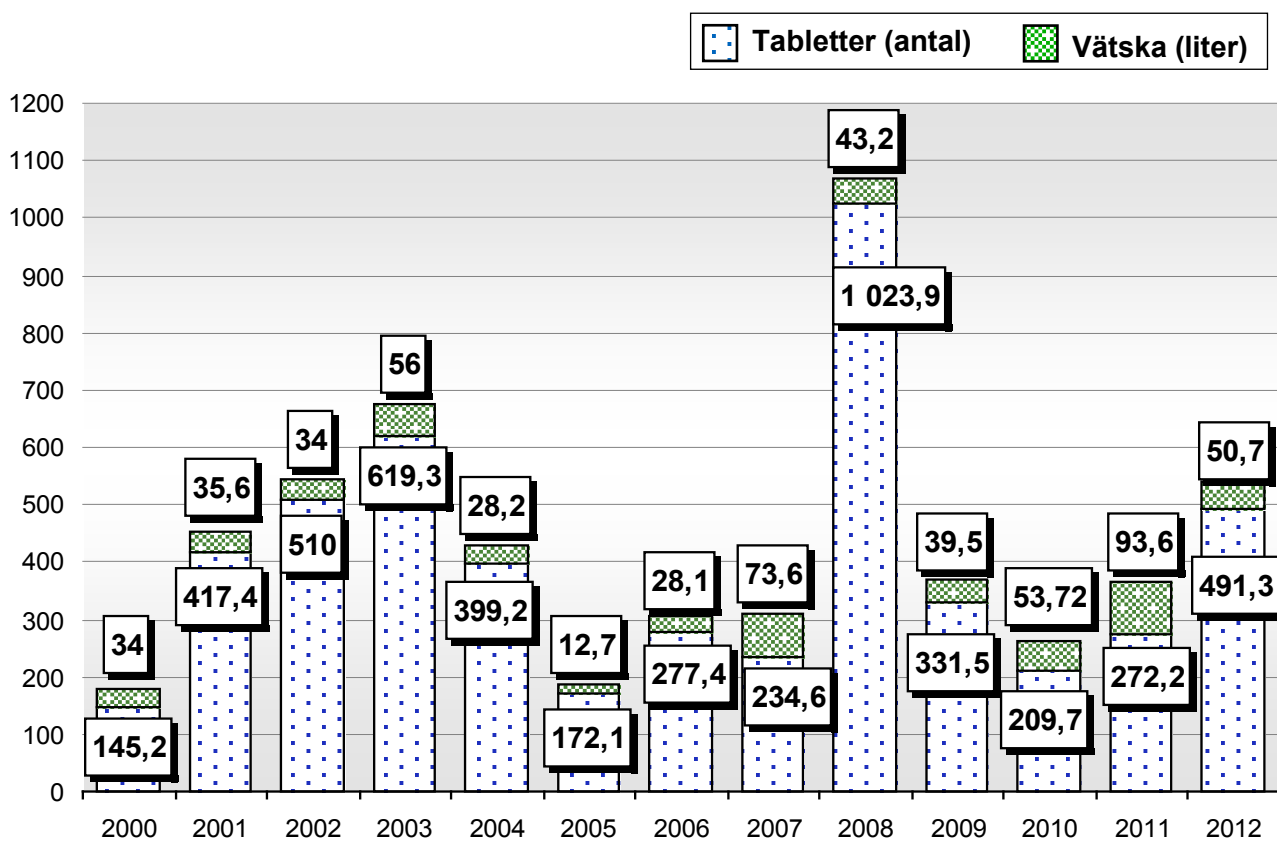
Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

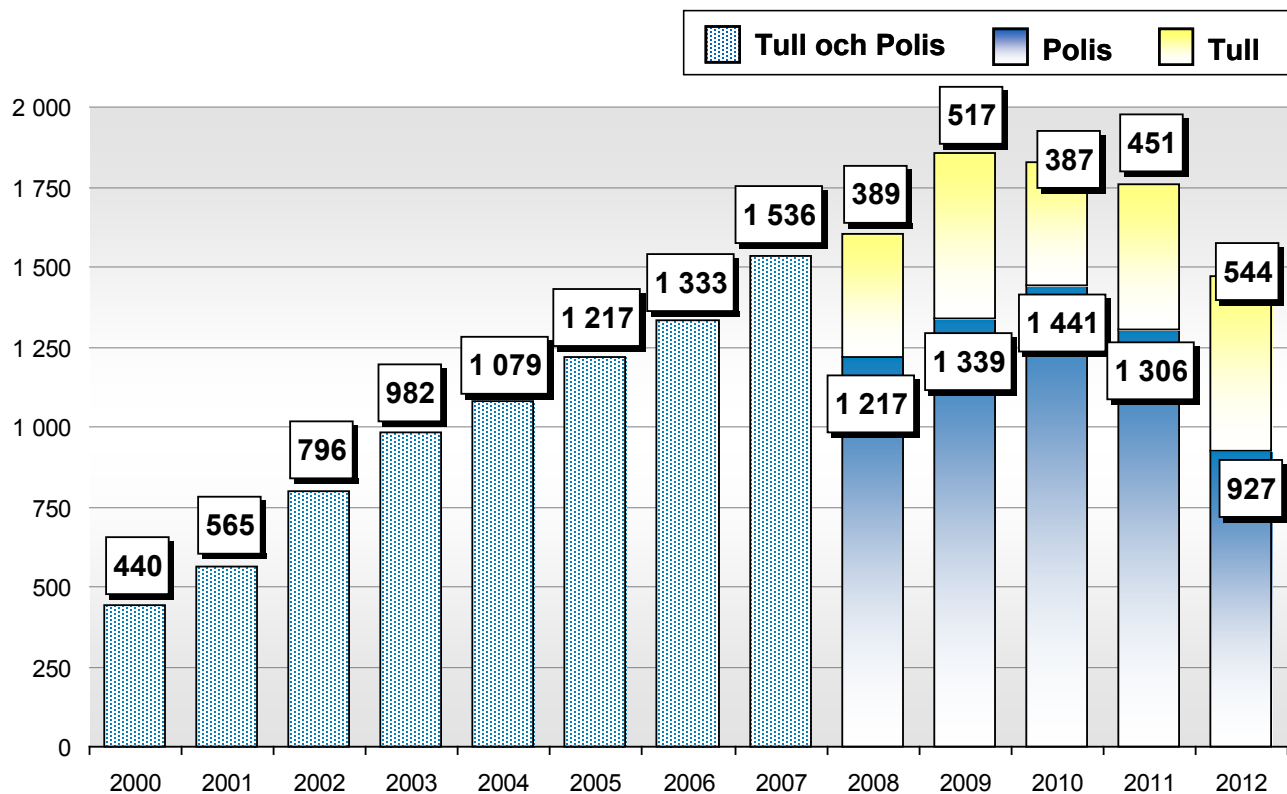
Dopningspreparat

Beslagtagna mängder i Sverige (Tullverket och Polisen)

Dopningspreparat

Antal beslag i Sverige (Tullverket och Polisen)*

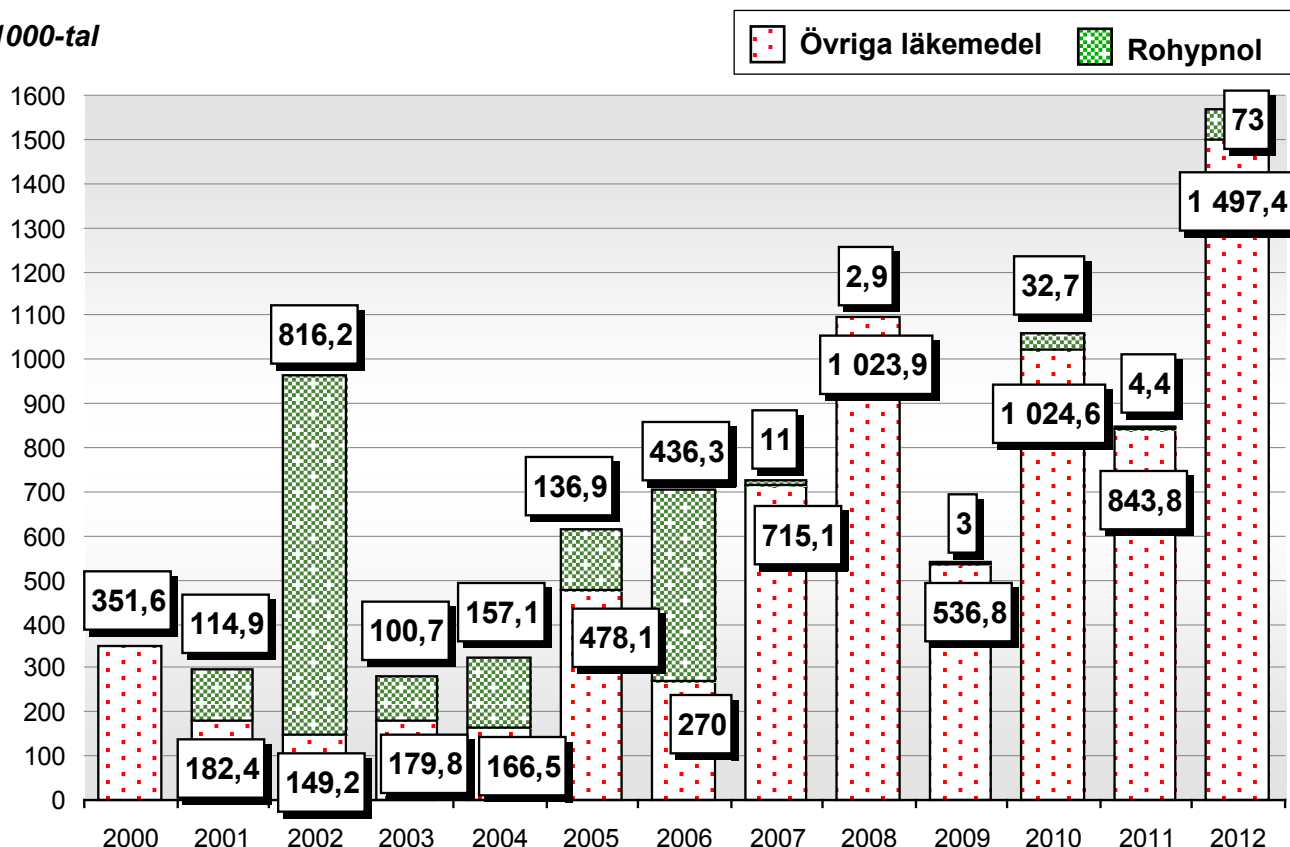

* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

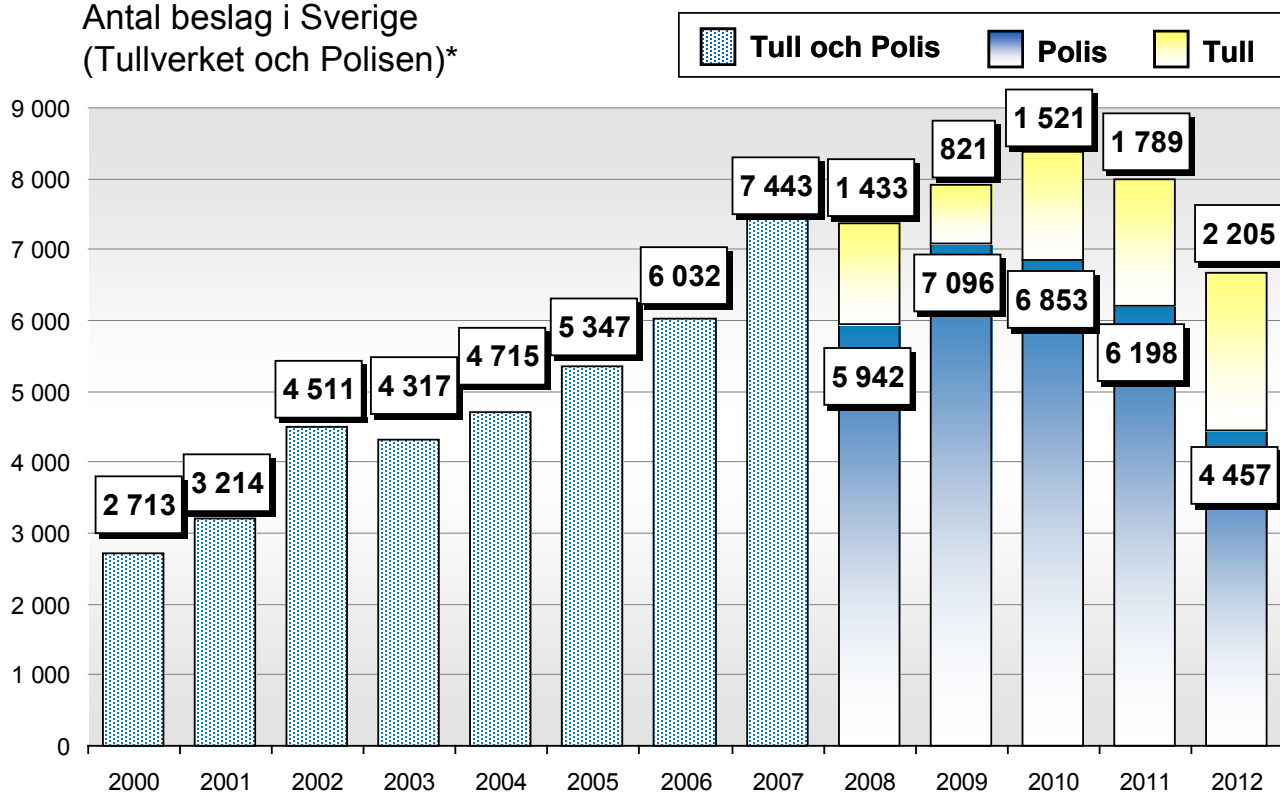
Narkotikaklassade läkemedel

Antal beslagtagna tabletter i Sverige (Tullverket och Polisen)

1000-tal

Antal beslag i Sverige
(Tullverket och Polisen)*

* För 2008 och framåt är Tullverkets och Polisens respektive statistik specificerad

DROGSITUATIONEN I SVERIGE – EN RAPPORT AV RIKSKRIMINALPOLISEN OCH TULLVERKET

